

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

5ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 23 Ιουλίου 2020 με την εξής σύνθεση: Ευαγγελία Μιχολίτση, Πρόεδρος -Εισηγήτρια, Μιχαήλ Οικονόμου και Άννα Χριστοδουλάκου, Μέλη.

Για να εξετάσει:

1) Την από 17.06.2020 προδικαστική προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Α.Ε.Π.Π. 754/18.06.2020 της προσφεύγουσας με την επωνυμία «...» (εφεξής «πρώτη προσφεύγουσα»), που εδρεύει στο "...", οδός "...” αρ. "...”, όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της «...» (εφεξής «αναθέτουσα αρχή»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται και κατά

Του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...», που εδρεύει στο «...», περιοχή «...», όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την προδικαστική προσφυγή η πρώτη προσφεύγουσα επιδιώκει να γίνει δεκτή η προδικαστική προσφυγή της και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη υπ' 622/2020 απόφαση στο σύνολό της, προς το σκοπό να γίνει δεκτή η προσφορά της και να ανακηρυχθεί προσωρινή ανάδοχος σε όλα τα τμήματα του διαγωνισμού.

Με την παρέμβαση ο παρεμβαίνων αιτείται την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής της πρώτης προσφεύγουσας.

2) την από 23.06.2020 προδικαστική προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Α.Ε.Π.Π. 790/24.06.2020 της προσφεύγουσας εταιρείας «...» (εφεξής «δεύτερη προσφεύγουσα»), που εδρεύει στο «...», «...», όπως αυτή νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της «...» (εφεξής «αναθέτουσα αρχή»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την προδικαστική προσφυγή η δεύτερη προσφεύγουσα επιδιώκει να ακυρωθεί η υπ' 622/2020 απόφαση της αναθέτουσας αρχής, τόσο κατά το μέρος που αποφασίσθηκε ο αποκλεισμός της από τη διαγωνιστική

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

διαδικασία, όσο και αναφορικά με την παράλειψη της αναθέτουσας αρχής να καλέσει την πρώτη προσφεύγουσα να δώσει εξηγήσεις αναφορικά με το ζήτημα της διάθεσης στην τεχνική προσφορά της για τον Τομέα 9 γεωργικών μηχανημάτων και οδηγών από την «...».

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια, Ευαγγελία Μιχολίτση.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, με την υπ' αριθμ. πρωτ. «...» της 14/4/2020 Διακήρυξη της αναθέτουσας αρχής προκηρύχθηκε ηλεκτρονικός διεθνής διαγωνισμός για παροχή υπηρεσιών με τίτλο «...» συνολικού προϋπολογισμού 712.654,56€ πλέον ΦΠΑ, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει της τιμής. Προκήρυξη της σύμβασης απεστάλη με ηλεκτρονικά μέσα για δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 8.04.2020. Η Διακήρυξη καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ) στις 14.04.2020 με ΑΔΑΜ: «...», καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) (Συστημικός Αριθμός «...»).

2. Επειδή, οι υπό εξέταση προσφυγές, ενόψει του αντικειμένου του διαγωνισμού, της συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης, σύμφωνα με το άρθρο 345 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 και το άρθρο 1 περ. α) του Π.Δ. 39/2017, καθώς και του χρόνου δημοσίευσης της Διακήρυξης, σύμφωνα με τα άρθρα 5 περ. β), 61 παρ. 1, 376 και 379 παρ. 7 του Ν. 4412/2016, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016 και στην καθ' ύλην και κατά χρόνο αρμοδιότητα της Α.Ε.Π.Π.

3. Επειδή, αμφότερες οι υπό εξέταση προσφυγές ασκήθηκαν στο πλαίσιο του αυτού διαγωνισμού και κατά της αυτής εκτελεστής πράξης της αναθέτουσας αρχής, οπότε συνεξετάζονται οι ως άνω προσφυγές, προς τον σκοπό εκφοράς συνολικής κρίσης ως προς την εξέλιξη του διαγωνισμού.

4. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης πρώτης προσφυγής έχει κατατεθεί, πληρωθεί και δεσμευθεί νόμιμο παράβολο κατά τις διατάξεις του άρθρου 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 5 παρ. 1 και 2 του

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

Π.Δ. 39/2017 (ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό «...», εξοφληθέν δυνάμει του από 17.06.2020 αποδεικτικού εξόφλησης της «...», δεσμευμένο, όπως προκύπτει από την εκτύπωση της σχετικής σελίδας της Γ.Γ.Π.Σ.), ύψους 3.565,00€. Επισημαίνεται ότι δεδομένου του ύψους του συνολικού προϋπολογισμού όλων των τομέων του διαγωνισμού, ως προς τους οποίους αιτείται την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης η προσφεύγουσα, το νόμιμο παράβολο ανέρχεται στο ποσό των 3.563,27 ευρώ κι επομένως το υπερβάλλον ποσό του 1,73 ευρώ είναι σε κάθε περίπτωση επιστρεπτέο.

5. Επειδή, η προσφυγή της πρώτης προσφεύγουσας έχει κατατεθεί νομίμως και εμπροθέσμως, σύμφωνα με το άρθρο 361 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, το άρθρο 4 παρ. 1 περ. α) και το άρθρο 8 παρ. 3 του Π.Δ. 39/2017, καθώς η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε στους διαγωνιζόμενους μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 15.06.2020, οπότε και έλαβε γνώση αυτής η προσφεύγουσα και η προσφυγή κατατέθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 17.06.2020, κοινοποιήθηκε, δε, με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην Α.Ε.Π.Π. από την προσφεύγουσα αυθημερόν.

6. Επειδή, μετ' εννόμου συμφέροντος ασκεί η προσφεύγουσα την προδικαστική προσφυγή, καταρχήν, προς τα τμήματα που προσφέρει την οικονομικότερη προσφορά, καθώς, με την προσβαλλόμενη, απορρίφθηκε η προσφορά της, αναδείχθηκαν έτεροι οικονομικοί φορείς προσωρινοί ανάδοχοι έξι τμημάτων και ματαιώθηκε η διαγωνιστική διαδικασία κατόπιν κήρυξης αυτής άγονης τριών έτερων τμημάτων.

7. Επειδή, στις 24.06.2020 η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της υπό εξέταση πρώτης προσφυγής προς κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο μέσω του συστήματος «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 περ. α) του Π.Δ. 39/2017. Συνεπώς, η παρέμβαση επί της εν θέματι προσφυγής έχει ασκηθεί εμπροθέσμως, δια καταθέσεως μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 26.06.2020, κοινοποιήθηκε, δε, από την ίδια την παρεμβαίνουσα στην Α.Ε.Π.Π. με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αυθημερόν. Περαιτέρω, ασκείται η ως άνω παρέμβαση μετ' εννόμου συμφέροντος, επιδιώκοντας τη διατήρηση της ισχύος της

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

προσβαλλόμενης πράξης, καθόσον ασκείται από οικονομικό φορέα που έχει αναδειχθεί προσωρινός ανάδοχος στα τμήματα/τομείς 1,5,6 και 7 και ως εκ τούτου ως προς τα εν λόγω τμήματα ασκείται παραδεκτώως.

8. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης δεύτερης προσφυγής έχει κατατεθεί, πληρωθεί και δεσμευθεί νόμιμο παράβολο κατά τις διατάξεις του άρθρου 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 5 παρ. 1 και 2 του Π.Δ. 39/2017 (ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό «...», το οποίο έχει πληρωθεί με χρήση κάρτας την 23/6/2020, δεσμευμένο, όπως προκύπτει από την εκτύπωση της σχετικής σελίδας της Γ.Γ.Π.Σ.), ύψους 600,00€. Επισημαίνεται ότι με βάση το άρθρο 1.3. «Προσφορές υποβάλλονται για το σύνολο των τομέων είτε για ένα είτε για περισσότερους τομείς και θα υπογραφούν μέχρι 9 συμβάσεις». Στο, δε, υποβληθέν ΕΕΕΣ (σελ. 4), η δεύτερη προσφεύγουσα έχει υποβάλει προσφορά για το Τμήμα 9, του οποίου ο προϋπολογισμός ανέρχεται στο ποσό των 88.200, 00 ευρώ άνευ ΦΠΑ (βλ. Πίνακα ΙΙ διακήρυξης).

9. Επειδή, η προσφυγή της δεύτερης προσφεύγουσας έχει κατατεθεί νομίμως και εμπροθέσμως, σύμφωνα με το άρθρο 361 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, το άρθρο 4 παρ. 1 περ. α) και το άρθρο 8 παρ. 3 του Π.Δ. 39/2017, καθώς η προσβαλλόμενη πράξη κοινοποιήθηκε στους διαγωνιζόμενους μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 15.06.2020, οπότε και έλαβε γνώση αυτής η προσφεύγουσα, όπως άλλωστε και η ίδια δηλώνει και η προσφυγή κατατέθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 23.06.2020. Η προσφυγή κοινοποιήθηκε από την προσφεύγουσα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην Α.Ε.Π.Π. αυθημερόν.

11. Επειδή, μετ' εννόμου συμφέροντος ασκήθηκε η προδικαστική προσφυγή της δεύτερης προσφεύγουσας, καταρχήν όσον αφορά την απόρριψη της προσφοράς της με την προσβαλλόμενη απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Και τούτο, ανεξαρτήτως διαμορφούμενης κατάταξης υπό την αίρεση αποδοχής των προσφορών αμφότερων των προσφευγουσών, λαμβάνοντας υπόψη – σε κάθε περίπτωση και προεχόντως - τη δυνητική εν τοις πράγμασι διαφοροποίηση του λόγου αποκλεισμού τους. Επισημαίνεται, τέλος, ότι όσον αφορά την προσφορά της ήδη αποκλεισθείσας

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

πρώτης προσφεύγουσας, άνευ εννόμου συμφέροντος η δεύτερη προσφεύγουσα βάλλει κατά της προσβαλλόμενης επικαλούμενη επιπλέον λόγο απόρριψης της προσφοράς, καθώς προκύπτει αβίαστα ότι εν προκειμένω και δη κατά το κεφάλαιο που αφορά την προσφορά της πρώτης προσφεύγουσας, η προσβαλλόμενη δεν είναι βλαπτική των συμφερόντων της κι επομένως δεν θεμελιώνει άμεσο κι ενεστώς έννομο συμφέρον για την προβολή του συγκεκριμένου λόγου. Όπως επικουρικώς, η αποδιδόμενη παράλειψη της αναθέτουσας αρχής να καλέσει την πρώτη προσφεύγουσα σε διευκρίνιση της προσφοράς της, δεδομένης της απόρριψης της οικείας προσφοράς, εν πάση περιπτώσει παρίσταται αλυσιτελής (ΕΑ ΣτΕ 308/2020).

12. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της ως άνω προσφυγής της δεύτερης προσφεύγουσας προς όλους τους συμμετέχοντες, μέσω του συστήματος επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 περ. α) του Π.Δ. 39/2017, στις 24.06.2020.

13. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. ΠΔΕ/ΔΔΟΠΕΑ/158182/2097 έγγραφό της, που διαβιβάστηκε στην Α.Ε.Π.Π. με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στις 26.06.2020, υπέβαλε τις απόψεις της επί της πρώτης προσφυγής και επί του σωρευομένου στην προσφυγή αιτήματος αναστολής, τις οποίες κοινοποίησε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ αυθημερόν στην πρώτη προσφεύγουσα. Αντιστοίχως, με το υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. ΠΔΕ/ΔΑ ΟΚΠΕΑΙΤ/ 163022/29117 έγγραφό της, που διαβιβάστηκε στην Α.Ε.Π.Π. με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στις 2.07.2020 υπέβαλε τις απόψεις της επί της δεύτερης προσφυγής, τις οποίες κοινοποίησε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ αυθημερόν στη δεύτερη προσφεύγουσα.

14. Επειδή, όπως προαναφέρθηκε, με την υπ' αριθμ. πρωτ. «...» της 14/4/2020 Διακήρυξη της αναθέτουσας αρχής προκηρύχθηκε ηλεκτρονικός διεθνής διαγωνισμός για παροχή υπηρεσιών με τίτλο «...». Οι διαγωνιζόμενοι υποβάλλουν προσφορά για το σύνολο των εγκαταστάσεων του διαγωνισμού. Με βάση την παρ. 2.4.1. «Οι προσφορές υποβάλλονται με βάση τις απαιτήσεις που ορίζονται στο Παράρτημα Ι της Διακήρυξης, για όλες τις περιγραφόμενες υπηρεσίες ανά Τομέα». Στο διαγωνισμό συμμετείχαν

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

υποβάλλοντας προσφορές πέντε διαγωνιζόμενοι, σε διαφορετικούς τομείς κατά τα ειδικότερα διαλαμβανόμενα στην οικεία απόφαση και το εισηγητικό πρακτικό μεταξύ των οποίων και η πρώτη προσφεύγουσα (προσφορά μα α/α συστήματος «...»), ο παρεμβαίνων (προσφορά μα α/α συστήματος «...») και η δεύτερη προσφεύγουσα (προσφορά μα α/α συστήματος «...»). Με την προσβαλλόμενη πράξη αποφασίστηκε α. η έγκριση του από 5-06-2020 3ου Πρακτικού της Επιτροπής Διενέργειας- Αποσφράγισης & Αξιολόγησης Αποτελεσμάτων που αφορά το άνοιγμα και την αξιολόγηση των Τεχνικών και των Οικονομικών Προσφορών των οικ. Φορέων που συμμετέχουν στον Ηλεκτρονικό διαγωνισμό με συστημικό αριθμό Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ «...» [Επισημαίνεται ότι από την αξιολόγηση των τεχνικών και οικονομικών προσφορών των συμμετεχόντων οικ. Φορέων, η Επιτροπή ομόφωνα ενέκρινε ως αποδεκτές και πλέον συμφέρουσες από οικονομική άποψη βάσει τιμής τις προσφορές των: «...» για τους τομείς 1, 5, 6 & 7, «...» για τον τομέα 2 και 8, οι οποίοι και χαρακτηρίζονται ως προσωρινοί μειοδότες. Για τον Τομέα 3,4 και 9 (πίνακας ΙΙ της διακήρυξης) δεν υπήρξαν αποδεκτές, με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις της διακήρυξης, προσφορές], β. η έγκριση ώστε να περάσει η διαγωνιστική διαδικασία στο επόμενο στάδιο της αποσφράγισης των Δικαιολογητικών Μειοδότη, γ. η έγκριση για εκτέλεση της διαδικασίας ψεκασμού από τους προσωρινούς Μειοδότες βάσει του Ν.4673/2020 (ΦΕΚ 52 τ.Α') που αναφέρει τα εξής «Άρθρο 40 - Ρυθμίσεις θεμάτων δακοκτονίας - ΟΠΕΚΕΠΕ - 1. Η παρ. 1 του άρθρου 44 του ν. 4325/2015 (Α' 47) αντικαθίσταται ως εξής: «Για το έτος 2020 η οικονομική επιτροπή κάθε Περιφέρειας της Χώρας, μπορεί, κατ' εξαίρεση και για λόγους δημοσίου συμφέροντος, να αναθέσει την εκτέλεση του προγράμματος δακοκτονίας, για το οποίο έχουν δημοσιευθεί αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί οι σχετικοί διαγωνισμοί, στους προσωρινούς μειοδότες, έως την ολοκλήρωση των διαγωνισμών με την υπογραφή των οικείων συμβάσεων. Οι δαπάνες για την εκτέλεση των παρεχόμενων υπηρεσιών, από την έναρξη των εργασιών δακοκτονίας μέχρι τη σύναψη των οικείων συμβάσεων, εκκαθαρίζονται και πληρώνονται νόμιμα, εφόσον ο οικείος Περιφερειάρχης: α) βεβαιώνει με σχετική πράξη του την εκτέλεση της υπηρεσίας και β) το ύψος της σχετικής δαπάνης είναι σύμφωνο με τους όρους και το περιεχόμενο της οικείας

διακήρυξης ψεκασμών και παγιδοθεσίας δακοκτονίας», και δ. η έγκριση ώστε να επαναπροκηρυχθεί εκ νέου ηλεκτρονικός διαγωνισμός για τους τομείς 3, 4 και 9 στους οποίους δεν υπήρξε προσωρινός μειοδότης. Ως αιτιολογία απόρριψης των προσφορών των προσφευγουσών κατά τα ειδικότερα διαλαμβανόμενα στο οικείο Πρακτικό παρίσταται ότι «δεν πληρούν τις απαιτήσεις της παραγράφου 2.4.3. της διακήρυξης που αφορά τα περιεχόμενα του φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά», για τους τομείς που έχουν καταθέσει προσφορά όσον αφορά την συμπλήρωση του Πίνακα Ι διότι δεν περιλαμβάνουν τα ονόματα αυτών που Κα εργαστούν ως ψεκαστές πλάτης».

15. Επειδή, η πρώτη προσφεύγουσα προβάλλει με την προσφυγή της σχετικώς τα ακόλουθα: «...[...]. Η έκδοση της προσβαλλόμενης, παράνομης, πράξης οφείλεται σε σύγχυση των όρων ψεκαστικό ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ αφενός και ψεκαστικό ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ αφετέρου. Ο όρος ψεκαστικό ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ είναι ευρύτερος. Κάθε ψεκαστικό ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ αποτελείται από ένα ψεκαστικό ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ (το οποίο, με την σειρά του, συμπεριλαμβάνει έναν γεωργικό ελκυστήρα καθώς και τους επιβαίνοντες σε αυτόν, οδηγό και ψεκαστή) και από ψεκαστές πλάτης (ο αριθμός των οποίων διαφέρει αναλόγως του κάθε τομέα).

Η σύγχυση μεταξύ των δύο όρων, οδήγησε την αναθέτουσα αρχή στο εσφαλμένο συμπέρασμα, περί του ότι ο Πίνακας Ι του Παραρτήματος ΙΙ της διακήρυξης, αφορά στα ψεκαστικά ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ (και συνεπώς θα έπρεπε να συμπληρωθεί και με τα στοιχεία των ψεκαστών πλάτης), ενώ, στην πραγματικότητα, αφορά, μόνο, στα ψεκαστικά ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ (και επομένως έπρεπε να περιλαμβάνει μόνο τα στοιχεία του οδηγού και του ψεκαστή που τα συναποτελούν).

Η σαφής διάκριση ψεκαστικού ΣΥΝΕΡΓΕΙΟΥ και ψεκαστικού ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ, προκύπτει, ευθέως, από συγκεκριμένο, σαφή, όρο της διακήρυξης, ο οποίος, παραδόξως, μνημονεύεται, αυτουσίως, και στο 3^ο Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού. Ειδικότερα, στο Παράρτημα Ι (Τεχνικές Προδιαγραφές) της διακήρυξης (βλ σελ 47) προβλέπονται τα ακόλουθα: «Οι ψεκασμοί ύα γίνονται από εδάφους με ψεκαστικά ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ που αποτελούνται από (α) ψεκαστικά ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ και (β) ψεκαστήρες ΠΛΑΤΗΣ, όπου απαιτείται. Κάθε ψεκαστικό ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ απαρτίζεται από

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

(α) γεωργικό ελκυστήρα με βυτίο χωρητικότητας 1.000 ή 500 λίτρων, (β) τον οδηγό και (γ) τον ψεκαστή ο οποίος θα χειρίζεται το μπεκ (αυλό). Για τα ελαιόδεντρα που δεν έχει πρόσβαση το ψεκαστικό μηχάνημα, το ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ (και όχι το ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ) θα διαθέτει επιπλέον (του ψεκαστικού ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ) έναν ή περισσότερους ψεκαστές με επινώτιους ψεκαστήρες». Τα ίδια, ακριβώς, προβλέπονται και στο άρθρο 4 του Παραρτήματος V της διακήρυξης (βλ σελ 65).

2. Κατόπιν τούτων, υποτίθεται ότι προκύπτει το ερώτημα περί του αν ο Πίνακας I του Παραρτήματος II της διακήρυξης (βλ σελ 55) αφορά στα ψεκαστικά ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ, όπως εσφαλμένα εξέλαβε η αναθέτουσα αρχή ή στα ψεκαστικά ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ.

Ειδικότερα, στο Παράρτημα II της διακήρυξης υπάρχουν δύο Πίνακες.

Ο Πίνακας II είναι ήδη συμπληρωμένος. Μεταξύ άλλων, αναφέρονται σε αυτόν, ξεχωριστά για κάθε τομέα, «το απαιτούμενο προσωπικό για τους γεωργικούς ελκυστήρες» (δηλαδή για τα ψεκαστικά ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ). Είναι χαρακτηριστικό, ότι σε όλες τις περιπτώσεις ο αριθμός των οδηγών και των εποχούμενων ψεκαστών - χειριστών του μπεκ είναι ο ίδιος, αφού, βέβαια, κάθε ψεκαστικό συγκρότημα μόνο από δύο άτομα - επιβαίνοντες του γεωργικού ελκυστήρα είναι δυνατό να αποτελείται. Σε άλλη, διαφορετική στήλη, αναφέρεται «το απαιτούμενο προσωπικό για τα συνεργεία με ψεκαστήρες πλάτης» και συγκεκριμένα αναφέρεται ο αριθμός των ψεκαστών πλάτης που (μαζί με τα ψεκαστικά ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ) συναποτελούν τα ψεκαστικά ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ. Ο αριθμός των ψεκαστών πλάτης ενίοτε υπερβαίνει τον αριθμό των ψεκαστών - χειριστών του μπεκ (ήτοι τον αριθμό των ψεκαστικών ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΩΝ), ενίοτε, όμως, υπολείπεται αυτού (στους τομείς 1, 2, 8 και 9).

Αντίθετα, ο Πίνακας I θα έπρεπε να συμπληρωθεί από τους διαγωνιζόμενους. Κάτωθι του Πίνακα αυτού υφίστανται οδηγίες για την συμπλήρωσή του. Ειδικότερα, αναφέρονται τα εξής: «Κάθε ψεκαστικό ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ αποτελείται από τον γεωργικό ελκυστήρα με τον οδηγό του και τον ψεκαστή που χειρίζεται το μπεκ (αυλό)». Αναφέρεται επίσης ότι «ο ψεκαστής ή/και ο οδηγός κάθε ψεκαστικού ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ είναι κάτοχος πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων». Η

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

δεύτερη εκ των ανωτέρω οδηγιών είναι σύμφωνη με το άρθρο 2.4.3.6. της διακήρυξης, κατά το οποίο, πιστοποιητικό ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων πρέπει να διαθέτει ο οδηγός ή ο ψεκαστής του ψεκαστικού ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ.

Ο εν λόγω Πίνακας έχει συμπληρωθεί, εν είδει παραδείγματος. Συγκεκριμένα, το παράδειγμα αφορά στον (υποθετικό) 10° τομέα, ο οποίος (υποτίθεται ότι) συμπεριλαμβάνει δυο ψεκαστικά ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ. Στο πρώτο ψεκαστικό ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ έχουν συμπληρωθεί τα στοιχεία α) του ιδιοκτήτη του γεωργικού ελκυστήρα, β) του οδηγού του και γ) του ψεκαστή. Αναφέρεται επίσης, ότι σε αυτή την περίπτωση, κάτοχος του απαιτούμενου πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων είναι ο οδηγός. Ομοίως και στο δεύτερο ψεκαστικό ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ, έχουν συμπληρωθεί τα ίδια στοιχεία (του ιδιοκτήτη, του οδηγού και του ψεκαστή) με την διαφορά ότι σε αυτή την περίπτωση, κάτοχος του απαιτούμενου πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων είναι ο ψεκαστής. Σε ουδεμία εκ των δύο περιπτώσεων έχουν συμπληρωθεί στοιχεία ψεκαστή πλάτης, αν και, σύμφωνα με τον Πίνακα II, ψεκαστές πλάτης απαιτούνται για όλους, ανεξαιρέτως, τους υπό ανάθεση τομείς.

3. Ενόψει των προαναφερομένων, είναι, κατά την άποψή μου, πρόδηλο, ότι ο Πίνακας I αφορά (μόνο) στα ψεκαστικά ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ (και όχι στα ψεκαστικά ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ) και ως εκ τούτου θα έπρεπε να συμπληρωθεί με τα στοιχεία (μόνο) του εποχούμενου προσωπικού, ήτοι του οδηγού και του ψεκαστή που χειρίζεται το μπεκ (όχι δε και με τα στοιχεία των ψεκαστών πλάτης). Δηλαδή, θα έπρεπε να συμπληρωθεί όπως, ακριβώς, συμπληρώθηκε και από την αναθέτουσα αρχή στο δοθέν παράδειγμα (στο οποίο δεν αναφέρονται ψεκαστές πλάτης).

Επομένως, ορθά και, απολύτως, σύμφωνα με την διακήρυξη, υπέβαλα Πίνακες, με τα στοιχεία των ελκυστήρων των οδηγών και των εποχούμενων ψεκαστών - χειριστών μπεκ που απαιτούνται για κάθε ψεκαστικό ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ κάθε επιμέρους τομέα της υπό ανάθεση σύμβασης. Αντιθέτως, εσφαλμένα και αντίθετα με τους προαναφερόμενους, ρητούς, όρους της διακήρυξης και, ιδίως, με τις οδηγίες συμπληρώσεως του Πίνακα I του

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

Παραρτήματος II, η αναθέτουσα αρχή εξέλαβε ότι υποχρεούμην να συμπληρώσω τον εν λόγω Πίνακα και με τα στοιχεία των ψεκαστών πλάτης.

B

1. Κατά τη γνώμη μου, οι προαναφερόμενες προβλέψεις της διακήρυξης είναι σαφείς και εξ αυτών προκύπτει, αναμφιβόλως, ότι ο Πίνακας I του Παραρτήματος II, αφορά μόνο στα στοιχεία των μελών του κάθε ψεκαστικού ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ, ήτοι αρκεί να συμπεριλαμβάνει τα στοιχεία του οδηγού και του εποχούμενου ψεκαστή καθώς και το πιστοποιητικό που κατέχει οιοσδήποτε εκ των δύο.

2. Σε κάθε περίπτωση όμως, παγίως γίνονται δεκτά τα εξής: «Τυχόν ασάφειες των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορούν να ερμηνεύονται εις βάρος των διαγωνιζόμενων, κατά παράβαση των αρχών του ανταγωνισμού και της παροχής ίσων ευκαιριών και θα πρέπει να παρέχεται σε αυτούς, οι οποίοι βλάπτονται από την ασάφεια αυτή, η δυνατότητα να συμπληρώσουν την τυχόν ελαττωματική, κατά την κρίση της Διοίκησης, προσφορά τους (ΕΑΣΤΕ 423, 424, 425/2011 και ενδεικτικά 802/2018, 923/2018 Αποφάσεις ΑΕΠΠ). Επιπροσθέτως, η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται εις βάρος του καλόπιστου διαγωνιζόμενου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑΘ 1959/1970 Αρμ. 1970 σελ. 1111, ΕφΘεσ 501/1987 ΕΔημΕργ 1990/1, σελ. 84, Α. Τεύχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, έκδ. Θ', Σελ. 776)» (βλ, κατά λέξη, ΑΕΠΠ 2° Κλιμάκιο 697/2019, σκ 20). Περαιτέρω, «κατά παγία αρχή του εθνικού και κοινοτικού δικαίου, οι όροι μιας διακήρυξης πρέπει να ερμηνεύονται αυστηρά, υπό την έννοια της συσταλτικής εκδοχής και υπό την προϋπόθεση ότι είναι σαφείς και χωρίς αμφισημίες, ενώ έχει κριθεί ότι δεν επιτρέπεται όρος τεθείς επί ποινή αποκλεισμού να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται διασταλτικά, ώστε να συνάγεται κατά το στάδιο της αξιολόγησης νέος λόγος αποκλεισμού που δεν προκύπτει ρητά και με πλήρη σαφήνεια από τη διακήρυξη (ΑΕΠΠ 491, 796/2018)» (βλ, κατά λέξη, ΑΕΠΠ 2° Κλιμάκιο 595/2020, σκ 13, βλ και ΕΑ ΣΤΕ 30/2006, σκ 6).

3. Εν προκειμένω, και αν ακόμα υποτεθεί (αβασίμως) πως δεν προκύπτει βεβαιότητα περί του ότι ο επίμαχος Πίνακας I αφορά μόνο στους εποχούμενους ψεκαστές, είναι, κατά τη γνώμη μου, αδιαμφισβήτητο, ότι

υφίσταται, τουλάχιστον, ασάφεια, ως προς την (δήθεν) υποχρέωση συμπληρώσεώς του και με τα στοιχεία των ψεκαστών πλάτης. Ειδικότερα, σύμφωνα και με τα ανωτέρω: α) Η διακήρυξη διακρίνει, σαφώς, τα ψεκαστικά ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ από τα ψεκαστικά ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ, β) Οι οδηγίες συμπληρώσεώς του επίμαχου Πίνακα, αναφέρονται, μόνο, σε ψεκαστικά ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ, γ) Στις ίδιες οδηγίες γίνεται λόγος, μόνο, για τον εποχούμενο ψεκαστή που χειρίζεται το μπεκ και όχι για τους ψεκαστές πλάτης, δ) Στο παράδειγμα συμπληρώσεώς του εν λόγω Πίνακα, αναφέρεται ένας οδηγός και ένας ψεκαστής, γεγονός που παραπέμπει, ευθέως, σε ψεκαστικά ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ, το οποίο αποτελείται από έναν οδηγό και έναν ψεκαστή. ε) Άλλωστε, στο υπόδειγμα του υπόψη Πίνακα χρησιμοποιείται ενικός αριθμός ήτοι «ψεκαστής» και όχι «ψεκαστές», όπως θα συνέβαινε αν έπρεπε να συμπληρωθούν τα στοιχεία περισσότερων ψεκαστών, ήτοι και του εποχούμενου ψεκαστή, αλλά και του ενός ή περισσότερων ψεκαστών πλάτης, που απαιτούνται, κατά περίπτωση, για την συγκρότηση ψεκαστικών ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ, στ) Τέλος, στο δοθέν παράδειγμα, συμπληρώνοντα τα στοιχεία, μόνο, εποχούμενων ψεκαστών και απουσιάζει οιαδήποτε αναφορά σε ψεκαστές πλάτης.

4. Κατά συνέπεια είναι δεδομένο ότι υφίσταται, τουλάχιστον, ασάφεια, η οποία μάλιστα, επηρέασε (όχι μόνο έναν ακόμα εκ των πέντε διαγωνιζομένων, που αποκλείσθηκε για τον ίδιο, ακριβώς, λόγο, αλλά) και την Επιτροπή Διαγωνισμού, που, με το 1^ο Πρακτικό της, θεώρησε, αρχικώς, την προσφορά μου παραδεκτή για τους τέσσερεις εκ των εννέα τομέων. Επομένως, είναι εξίσου δεδομένο, ότι παρανόμως αποκλείσθηκα εξ αιτίας της υπόψη ασάφειας και της διασταλτικής, εις βάρος μου, (παρ) ερμηνείας της διακήρυξης, ενώ, θα έπρεπε, σε κάθε περίπτωση, να κληθώ να συμπληρώσω την προσφορά μου κατ' άρθρο 102 Ν 4412/2016, ήτοι να κληθώ να συμπληρώσω υποβληθέν δικαιολογητικό (Πίνακα Ι) με ορισμένα (δήθεν) ελλείποντα στοιχεία (τους ψεκαστές πλάτης).

5. Σημειώνω, εκ περισσού, ότι η επιβαλλόμενη κλήση μου προς συμπλήρωση του επίμαχου Πίνακα, αφορά σε επουσιώδες σημείο της προσφοράς μου. Ειδικότερα, υπέβαλα την προβλεπόμενη από το άρθρο 2.43.8. της διακήρυξης υπεύθυνη δήλωση περί του ότι έχω εξασφαλίσει την

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

συνεργασία όλου του απαιτούμενου για την εκτέλεση της σύμβασης προσωπικού, αλλά και τον απαραίτητο αριθμό ψεκαστών πλάτης. Εξ άλλου, στο άρθρο 2.4.3.8.Α. επισημαίνεται ότι οι διαγωνιζόμενοι δεν υποχρεούνται να συνυποβάλουν αποδεικτικά (συμβάσεις, υπεύθυνες δηλώσεις κλπ) περί της εξασφάλισης της συνεργασίας τους με το προσωπικό που θα απασχολήσουν. Αντίθετα, ρητώς, προβλέπεται ευχέρεια της Επιτροπής Διαγωνισμού να καλέσει τον υποψήφιο να προσκομίσει οιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο της στελέχωσης του κριθεί απαραίτητο. Επομένως, κατά μείζονα λόγο, επιβάλλεται η κλήση του υποψηφίου να προσκομίσει το έλασσον, ήτοι όχι τα αποδεικτικά στοιχεία της συνεργασίας (συμβάσεις, υπεύθυνες δηλώσεις κλπ) αλλά, απλώς, τα ονοματεπώνυμα των ψεκαστών πλάτης.

Επειδή για τους ανωτέρω λόγους, η προσβαλλόμενη απόφαση, κατά το σκέλος της περί απορρίψεως της προσφοράς μου είναι παράνομη και πρέπει να ακυρωθεί....[...].».

20. Επειδή, η δεύτερη προσφεύγουσα προβάλλει με την προσφυγή της σχετικώς τα ακόλουθα: «1. ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΟΥ ΣΤΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ- ΜΗ ΝΟΜΙΜΟΣ Ο ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΜΟΥ

Σύμφωνα με το από 05.06.2020 3^ο Πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας - Αποσφράγισης & Αξιολόγησης Αποτελεσμάτων ο αποκλεισμός της προσφοράς μου οφείλεται στο γεγονός ότι δεν πληρώ τις απαιτήσεις της παραγράφου 2.4.3 της διακήρυξης που αφορά τα περιεχόμενα του φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά», για τον τομέα που έχω καταθέσει προσφορά όσον αφορά την συμπλήρωση του Πίνακα Ι διότι δεν περιλαμβάνει τα ονόματα αυτών που θα εργαστούν ως ψεκαστές πλάτης.

Ο ανωτέρω λόγος αποκλεισμού μου είναι μη νόμιμος για τους παρακάτω λόγους:

Σύμφωνα με την παράγραφο 2.4.3 της διακήρυξης «Περιεχόμενα Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά» προβλέπεται ότι:

«Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν:

2.4.3.3. Συμπληρωμένο και ψηφιακά υπογεγραμμένο τον Πίνακα Ι του Παραρτήματος ΙΙ (Ο Πίνακας Ι συμπληρώνεται ξεχωριστά για κάθε Τομέα που κατατίθεται προσφορά).»

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

Επιπλέον σύμφωνα με τις οδηγίες συμπλήρωσης του ανωτέρω πίνακα όπως παρατίθενται στο Παράρτημα II:

- « Κάθε ψεκαστικό συγκρότημα αποτελείται από το γεωργικό ελκυστήρα με τον οδηγό του και τον ψεκαστή που χειρίζεται το μπεκ (αυλό)
- ο εξοπλισμός εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων φέρει το αυτοκόλλητο σήμα καταλληλότητας (sticker)
- ο ψεκαστής ή/και ο οδηγός, κάθε ψεκαστικού συγκροτήματος, είναι κάτοχος πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων.
- οι γεωργικοί ελκυστήρες και το προσωπικό που χρησιμοποιούνται στην τεχνική προσφορά ενός Τομέα, δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν στην τεχνική προσφορά άλλου Τομέα από τον ίδιο ή διαφορετικό υποψήφιο»

Σύμφωνα με τα παραπάνω ο κάθε οικονομικός φορέας οφείλει να υποβάλλει τον Πίνακα I του Παραρτήματος II της διακήρυξης με τα στοιχεία κάθε ψεκαστικού συγκροτήματος, το οποίο σύμφωνα με τα ανωτέρω αποτελείται από το γεωργικό ελκυστήρα με τον οδηγό του και τον ψεκαστή που χειρίζεται το μπεκ (αυλό) και όχι για τους ψεκαστές πλάτης.

Ειδικότερα η έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης οφείλεται σε σύγχυση των όρων ψεκαστικό συνεργείο και ψεκαστικό συγκρότημα. Ο όρος ψεκαστικό συνεργείο είναι προφανώς ευρύτερος, δηλαδή κάθε ψεκαστικό συνεργείο αποτελείται από ένα ψεκαστικό συγκρότημα (το οποίο, με την σειρά του, συμπεριλαμβάνει έναν γεωργικό ελκυστήρα καθώς και τους επιβαίνοντες σε αυτόν, οδηγό και ψεκαστή) και από ψεκαστές πλάτης (ο αριθμός των οποίων διαφέρει αναλόγως του κάθε τομέα).

Η σύγχυση μεταξύ των δύο όρων, οδήγησε την αναθέτουσα αρχή στο εσφαλμένο συμπέρασμα, περί του ότι ο Πίνακας I του Παραρτήματος II της διακήρυξης, αφορά στα ψεκαστικά συνεργεία (και συνεπώς θα έπρεπε να συμπληρωθεί και με τα στοιχεία των ψεκαστών πλάτης), ενώ, στην πραγματικότητα, αφορά, μόνο, στα ψεκαστικά συγκροτήματα (και επομένως έπρεπε να περιλαμβάνει μόνο τα στοιχεία του οδηγού και του ψεκαστή που τα συναποτελούν).

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

Ωστόσο η σαφής διάκριση μεταξύ ψεκαστικού συνεργείου και ψεκαστικού συγκροτήματος, προκύπτει ευθέως από την διακήρυξη αφού στο Παράρτημα I (Τεχνικές Προδιαγραφές) της διακήρυξης (σελ. 47) αναφέρεται ότι: «Οι ψεκασμοί Κα γίνονται από εδάφους με ψεκαστικά συνεργεία που αποτελούνται από ψεκαστικά συγκροτήματα και ψεκαστήρες πλάτης, όπου απαιτείται.

Κάθε ψεκαστικό συγκρότημα απαρτίζεται από γεωργικό ελκυστήρα με βυτίο χωρητικότητας 1000 ή 500 λίτρων, τον οδηγό και τον ψεκαστή ο οποίος Κα χειρίζεται το μπεκ (αυλό). Για τα ελαιόδεντρα που δεν έχει πρόσβαση το ψεκαστικό μηχάνημα, το συνεργείο θα διαθέτει επιπλέον ένα ή περισσότερους ψεκαστές με επινώτιους ψεκαστήρες.

Τα συνεργεία ψεκασμού συγκροτούνται με ευθύνη και μέριμνα του εργολάβου ανά τομέα σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές της διακήρυξης. Κάθε συνεργείο αποτελείται από ψεκαστικά συγκροτήματα, σύμφωνα με τον Πίνακα II του Παραρτήματος II.» Μάλιστα τα παραπάνω περιλήφθηκαν αυτούσια και στο 3ο Πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας - Αποσφράγισης & Αξιολόγησης Αποτελεσμάτων.

Αναφορικά με τον Πίνακα II του Παραρτήματος II της διακήρυξης, σε αυτόν αναφέρονται, ξεχωριστά για κάθε τομέα, «το απαιτούμενο προσωπικό για τους γεωργικούς ελκυστήρες» (δηλαδή για τα ψεκαστικά συγκροτήματα). Είναι χαρακτηριστικό, ότι σε όλες τις περιπτώσεις ο αριθμός των οδηγών και των εποχούμενων ψεκαστών - χειριστών του μπεκ είναι ο ίδιος, αφού, βέβαια, κάθε ψεκαστικό συγκρότημα μόνο από δύο άτομα - επιβαίνοντες του γεωργικού ελκυστήρα- είναι δυνατό να αποτελείται. Σε άλλη, διαφορετική στήλη, αναφέρεται «το απαιτούμενο προσωπικό για τα συνεργεία με ψεκαστήρες πλάτης» και συγκεκριμένα αναφέρεται ο αριθμός των ψεκαστών πλάτης που (μαζί με τα ψεκαστικά συγκροτήματα) συναποτελούν τα ψεκαστικά συνεργεία. Ο αριθμός των ψεκαστών πλάτης ενίοτε υπερβαίνει τον αριθμό των ψεκαστών - χειριστών του μπεκ (ήτοι τον αριθμό των ψεκαστικών συγκροτημάτων), ενίοτε, όμως, υπολείπεται αυτού (στους τομείς 1, 2, 8 και 9).

Από την άλλη, κάτω από τον Πίνακα I, ο οποίος έπρεπε να συμπληρωθεί από τους προσφέροντες, υπάρχουν, όπως προαναφέρθηκε, οδηγίες για την ορθή συμπλήρωσή του. Ειδικότερα, αναφέρονται τα εξής :«

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

Κάθε ψεκαστικό συγκρότημα αποτελείται από το γεωργικό ελκυστήρα με τον οδηγό του και τον ψεκαστή που χειρίζεται το μπεκ (αυλό)» και ότι «ο ψεκαστής ή/και ο οδηγός, κάθε ψεκαστικού συγκροτήματος, είναι κάτοχος πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων.». Η δεύτερη εκ των ανωτέρω οδηγιών είναι σύμφωνη με το άρθρο 2.4.3.6, της διακήρυξης, κατά το οποίο, πιστοποιητικό ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων πρέπει να διαθέτει ο οδηγός ή ο ψεκαστής του ψεκαστικού συγκροτήματος.

Μάλιστα ο εν λόγω Πίνακας έχει συμπληρωθεί στη διακήρυξη, εν είδει παραδείγματος. Συγκεκριμένα, το παράδειγμα αφορά στον (υποθετικό) 10^ο τομέα, ο οποίος (υποτίθεται ότι) συμπεριλαμβάνει δύο ψεκαστικά συγκροτήματα. Στο πρώτο ψεκαστικό συγκρότημα έχουν συμπληρωθεί τα στοιχεία α) του ιδιοκτήτη του γεωργικού ελκυστήρα, β) του οδηγού του και γ) του ψεκαστή. Αναφέρεται επίσης, ότι σε αυτή την περίπτωση, κάτοχος του απαιτούμενου πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων είναι ο οδηγός. Ομοίως και στο δεύτερο ψεκαστικό συγκρότημα, έχουν συμπληρωθεί τα ίδια στοιχεία (του ιδιοκτήτη, του οδηγού και του ψεκαστή) με την διαφορά ότι σε αυτή την περίπτωση, κάτοχος του απαιτούμενου πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης, γεωργικών φαρμάκων είναι ο ψεκαστής. Σε ουδεμία εκ των δύο περιπτώσεων έχουν συμπληρωθεί στοιχεία ψεκαστή πλάτης, αν και, σύμφωνα με τον Πίνακα II, ψεκαστές πλάτης απαιτούνται για όλους, ανεξαιρέτως, τους υπό ανάθεση τομείς.

Σύμφωνα με τα παραπάνω καθίσταται σαφές, ότι ο Πίνακας I αφορά (μόνο) στα ψεκαστικά ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ (και όχι στα ψεκαστικά ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ) και ως εκ τούτου θα έπρεπε να συμπληρωθεί με τα στοιχεία μόνο του εποχούμενου προσωπικού, ήτοι του οδηγού και του ψεκαστή που χειρίζεται το μπεκ και όχι και με τα στοιχεία των ψεκαστών πλάτης. Δηλαδή, θα έπρεπε να συμπληρωθεί όπως, ακριβώς, συμπληρώθηκε και από την αναθέτουσα αρχή στο δοθέν παράδειγμα στο οποίο δεν αναφέρονται ψεκαστές πλάτης.

Κατά τα ανωτέρω ορθά και σύμφωνα με τους ορισμούς της διακήρυξης υπέβαλα τον Πίνακα I για τον Τομέα 9, στον οποίο συμμετέχω, μόνο με τα στοιχεία των ελκυστήρων, των οδηγών και των εποχούμενων ψεκαστών -

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

χειριστών μπεκ που απαιτούνται για κάθε ψεκαστικό ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ, με αποτέλεσμα ο αποκλεισμός μου να καθίσταται μη νόμιμος.

Σε κάθε περίπτωση:

Επειδή τυχόν ασάφειες ή πλημμέλειες των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορούν να ερμηνεύονται εις βάρος των διαγωνιζομένων, κατά παράβαση των αρχών του ανταγωνισμού και της παροχής ίσων ευκαιριών και θα πρέπει να παρέχεται και σε αυτούς, οι οποίοι βλάπτονται από την ασάφεια ή την πλημμέλεια αυτή, η δυνατότητα να συμπληρώσουν την τυχόν ελαττωματική προσφορά τους (ΕΑ ΣτΕ 423/2011, 424/2011, 425/2011). Τούτο, διότι η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται σε βάρος του καλόπιστου διαγωνιζομένου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970, Αρμ. 1970, σελ. 1111, Εφ.Θεσ. 501/87, ΕΔημ.Εργ. 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, έκδοση θ', Σάκκουλας, σελ. 776). Επομένως, η παραβίαση αμφίσημων όρων της διακήρυξης δεν οδηγεί αναγκαστικά στον αποκλεισμό διαγωνιζομένου, αν δεν ευθύνεται ο ίδιος για την παρερμηνεία των υποχρεώσεών του (βλ. ΔΕφΑθηνών 147/2018).

Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 102 του Ν.4412/2016 Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών (άρθρο 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) ορίζεται ότι: «1. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση που υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους, χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, δεν λαμβάνεται υπόψη.

2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, ιδίως δε παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και

φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελής σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74), μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα, υποχρεωτικά ή μη, που θεσπίζονται με νόμο, κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση, κατά το πρώτο εδάφιο, δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση με τους όρους της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί.

3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης.

4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σσονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη συγκεκριμένη προσφορά σε σχέση με τις λοιπές.

5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αν επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς.»

Επειδή η παράγραφος της διακήρυξης «2.4.6 Λόγοι απόρριψης προσφορών» προβλέπει ότι: «Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα

του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά:

Σύμφωνα με τα ανωτέρω πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση καθώς είναι μη νόμιμος ο αποκλεισμός μου από τη συνέχεια του διαγωνισμού.

2. ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΟΜΟΡΡΥΘΜΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑ «...»

Η Αναθέτουσα Αρχή εσφαλμένα δεν κάλεσε την ομόρρυθμη εταιρεία με την επωνυμία «...» να παρέχει εξηγήσεις αναφορικά με την αναφορικά με το ζήτημα της διάθεσης στην τεχνική προσφορά της για τον Τομέα 9 γεωργικών μηχανημάτων και οδηγών από την «...».

Ειδικότερα, σύμφωνα με την παράγραφο 2.4.3.8 της διακήρυξης (σελ.27-28) προβλέπεται ότι «Οι ελκυστήρες και το προσωπικό που χρησιμοποιούνται στην τεχνική προσφορά ενός Τομέα, δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν στην τεχνική προσφορά άλλου Τομέα από τον ίδιο ή διαφορετικό υποψήφιο. Εφόσον αυτό ισχύει, αποτελεί λόγο αποκλεισμού του σχετικού ψεκαστικού συγκροτήματος στις προσφορές που συμμετέχει.» Σύμφωνα με τον ως άνω λόγο αποκλεισμού που προβλέφθηκε ρητά στην διακήρυξη απαγορεύεται να χρησιμοποιηθούν οι ίδιοι γεωργικοί ελκυστήρες σε παραπάνω από έναν Τομείς. Ο ανωτέρω όρος έχει τεθεί στην διακήρυξη με σκοπό να εξασφαλιστεί η ομαλή και έγκαιρη διεξαγωγή του προγράμματος δακοκτονίας.

Εν προκειμένω, η συμμετέχουσα «...» έχει διαθέσει στην Τεχνική Προσφορά της στον Τομέα 9 γεωργικά μηχανήματα και οδηγούς, που όπως προκύπτει από τις άδειες που έχει προσκομίσει, ανήκουν στην «...» όπου εκτελείται αντίστοιχο έργο δακοκτονίας και δεν είναι καθόλου απίθανο να έχουν χρησιμοποιηθεί για το αντίστοιχο έργο εκεί. Το παραπάνω είναι σαφές ότι θέτει σε κίνδυνο την εκτέλεση της σύμβασης που τυχόν θα συνάψει η ανωτέρω διαγωνιζόμενη στα πλαίσια του παρόντος διαγωνισμού, στον οποίο ρητά προβλέπεται (βλ. παρ. 2.4.3.8 της διακήρυξης) ότι απαγορεύεται η χρήση των ίδιων γεωργικών ελκυστήρων σε περισσότερους από έναν τομείς του ίδιου έργου, συνεπώς κατά το επιχείρημα «εκ του ελάσσονος εις το μείζον» («*argumentum a minori ad maius*»), είναι αυτονόητο, ότι εφόσον η διακήρυξη

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

απαγορεύει το έλασσον έπεται ότι πολύ περισσότερο απαγορεύει και το μείζον, δηλαδή την χρήση γεωργικών ελκυστήρων σε παραπάνω από ένα έργα και μάλιστα σε άλλους τομείς έργων δακοκτονίας της «...».

Επιπλέον θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι είναι αδύνατον (με την έννοια του προδήλως και κατάδηλα οικονομικά ασύμφορου) να μεταφερθούν οι γεωργικοί ελκυστήρες, που δηλώνει ότι θα χρησιμοποιήσει, από την «...» για να χρησιμοποιηθούν στο έργο ενώ οι οδηγοί και ψεκαστές, που επίσης φαίνεται ότι είναι από την «...», προκειμένου να δουλέψουν στο έργο της Δακοκτονίας στην «...» και μάλιστα για τρία χρόνια, θα πρέπει να καλυφθούν τα έξοδα διαμονής και σίτισής τους από τον ανάδοχο, που σημαίνει ότι η προσφορά του καθίσταται αυτόματα προφανώς ζημιογόνα.

Τέλος επισημαίνεται ότι οι γεωργικοί ελκυστήρες, λόγω συχνής χρήσης τους στις καλλιέργειες κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, είναι αδύνατον να μεταφερθούν από τον έναν νομό στον άλλο και σε κάθε περίπτωση οι χειριστές και οι ψεκαστές, που δηλώνει ότι θα χρησιμοποιήσει, όντας από διαφορετική περιφερειακή ενότητα, δεν γνωρίζουν την ελαιοκομική περιοχή (πολλά κτήματα, με δύσκολη πρόσβαση) και συνεπώς δεν μπορούν να εκτελέσουν προσηκόντως το έργο στο προβλεπόμενο χρονικό διάστημα».

Παραθέτοντας, δε, απόσπασμα των άρθρων 18, 88 και 102 του Ν. 4412/2016 η δεύτερη προσφεύγουσα καταλήγει λέγοντας «Σύμφωνα με τα ανωτέρω εσφαλμένα δεν κλήθηκε από την Αναθέτουσα Αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 88 παρ. 1 και το άρθρο 102 παρ. 4 Ν. 4412/2016, η συμμετέχουσα εταιρία «...» να δώσει εξηγήσεις αναφορικά με το ζήτημα της διάθεσης στην τεχνική προσφορά της για τον Τομέα 9 γεωργικών μηχανημάτων και οδηγών από την «...» κάτι που προδήλως και κατάδηλα καθιστά την προσφορά της οικονομικά ασύμφορη - ζημιογόνα....[...]».

21. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις της ισχυρίζεται συναφώς τα εξής ως προς την δεύτερη προσφυγή: « Ο διαγωνισμός αφορά την παροχή υπηρεσιών για την εκτέλεση των ανωτέρω σε όλες τις ομάδες του Πίνακα II του Παραρτήματος II της διακήρυξης που αφορά την «...», προϋπολογιζόμενης συνολικής αξίας 712.654,56€ (χωρίς ΦΠΑ). Η έκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών αφορά προστασία 2.641.394 ελαιοδένδρων με

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

την εκτέλεση έως και δύο (2) δολωματικών ψεκασμών κατ' ετος για τρία (3) έτη.

Ο προσφεύγων φορέας, με την κατατιθέμενη στην Υπηρεσία σας προδικαστική προσφυγή, αφενός προσβάλλει, την με αρ. 0622/2020 απόφαση της «...» με θέμα «έγκριση του 3ου Πρακτικού της Επιτροπής Διενέργειας-Αποσφράγισης & Αξιολόγησης Αποτελεσμάτων διαγωνισμού με τίτλο «Ανάδειξη εργολάβων για τον από εδάφους δολωματικό ψεκασμό ελαιοδέντρων στα πλαίσια του προγράμματος «...» προϋπολογισμού 805.299,70 € συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., το οποίο εκδόθηκε κατόπιν της με αριθ. 592/2020 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής» και αιτείται την ακύρωσή της.

Αφετέρου δε, αιτείται δια μέσου της παρούσας προσφυγής, να κληθεί «...η συμμετέχουσα εταιρία «...» να δώσει εξηγήσεις αναφορικά με το ζήτημα της διάθεσης στην τεχνική της προσφορά για τον Τομέα 9 γεωργικών μηχανημάτων και οδηγών από την «...», παραθέτοντας τους παρακάτω λόγους:

1. «Η έκδοση της προσβαλλόμενης, παράνομης, πράξης οφείλεται σε σύγχυση των όρων ψεκαστικό ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ αφενός και ψεκαστικό ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ αφετέρου. Ο Όρος ψεκαστικό ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ είναι ευρύτερος, Κάθε ψεκαστικό ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ αποτελείται από ένα ψεκαστικό ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ (το οποίο με την σειρά του συμπεριλαμβάνει έναν γεωργικό ελκυστήρα καθώς και τους επιβαίνοντες σε αυτόν οδηγό και ψεκαστή) και από ψεκαστές πλάτης (ο αριθμός τω οποίων διαφέρει ανά τομέα).

Η σύγχυση μεταξύ των δύο όρων οδήγησε την αναθέτουσα αρχή στο εσφαλμένο συμπέρασμα, περί του ότι ο Πίνακας I του Παραρτήματος II της διακήρυξης αφορά στα ψεκαστικά ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ, (και συνεπώς θα έπρεπε να συμπληρωθεί και με τα στοιχεία των ψεκαστών πλάτης), ενώ στην πραγματικότητα, αφορά, μόνο τα στοιχεία του οδηγού και του ψεκαστή που τα συναποτελούν).

Η σαφής διάκριση ψεκαστικού ΣΥΝΕΡΓΕΙΟΥ και ψεκαστικού ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ, προκύπτει, ευθέως, την διακήρυξη, αφού στο Παράρτημα I (Τεχνικές Προδιαγραφές) της διακήρυξης (σελ. 47) αναφέρεται ότι: « Οι ψεκασμοί θα γίνονται από εδάφους όπου απαιτείται. Ο αριθμός των

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

ψεκαστών-χειριστών του μπεκ ενίοτε όμως υπολείπεται αυτού (στους τομείς 1,2,8,και 9».

2. «...από την άλλη, κάτω από τον Πίνακα I, ο οποίος έπρεπε να συμπληρωθεί από τους προσφέροντες, υπάρχουν, όπως προαναφέρθηκε, οδηγίες για την ορθή συμπλήρωση του. Μάλιστα ο εν λόγω Πίνακας έχει συμπληρωθεί στη διακήρυξη, εν είδει παραδείγματος ..Σε ουδεμία εκ των δύο περιπτώσεων έχουν συμπληρωθεί στοιχεία ψεκαστή πλάτης, αν και σύμφωνα με τον Πίνακα II, ψεκαστές πλάτης απαιτούνται για όλους, ανεξαιρέτως, τους υπό ανάθεση τομείς».

3. «σύμφωνα με τα παραπάνω καθίσταται σαφές, ότι ο Πίνακας I αφορά (μόνο) στα ψεκαστικά ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ (και όχι ψεκαστικά ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ) και ως εκ τούτου θα έπρεπε να συμπληρωθεί με τα στοιχεία (μόνο) του εποχούμενου προσωπικού, ήτοι του οδηγού και του ψεκαστή που χειρίζεται το μπεκ και όχι με τα στοιχεία των ψεκαστών πλάτης.

Κατά τα ανωτέρω Με αποτέλεσμα ο αποκλεισμός μου να καθίσταται μη νόμιμος».

4. «Σε κάθε περίπτωση όμως, παγίως γίνονται δεκτά τα εξής: «Τυχόν ασάφειες των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορούν να ερμηνεύονται εις βάρος των διαγωνιζομένων και με πλήρη σαφήνεια από την διακήρυξη (ΑΕΠΠ491,796/2018)» (βλ. κατά λέξη, ΑΕΠΠ 2ο Κλιμάκιο 595/2020 σκ13, βλ και ΕΑ ΣτΕ 30/2006, σκ 6καθώς λόγω προφανούς ασάφειας της διακήρυξης θεώρησα ότι δεν χρειαζόταν να αναγραφούν στον εν λόγω Πίνακα».

5. «2. Αναφορικά ,με την συμμετοχή της Ομόρρυθμης εταιρείας με την Επωνυμία «...» Η Αναθέτουσα αρχή εσφαλμένα δεν κάλεσε την Ομόρρυθμη εταιρεία με την επωνυμία «...» να παρέχει εξηγήσεις αναφορικά με το ζήτημα της διάθεσης στην τεχνική προσφορά της για τον Τομέα 9 γεωργικών μηχανημάτων και οδηγών από την «...».

6. «Ειδικότερα, σύμφωνα με την παράγραφο 2.4.3.8. της διακήρυξης (σελ. 27-28) προβλέπεται ότι «Οι ελκυστήρες και το προσωπικό που θα χρησιμοποιηθούν στην τεχνική προσφορά ενός Τομέα, δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν στην τεχνική προσφορά άλλου Τομέα δακοκτονίας».

7. «Εν προκειμένω, η συμμετέχουσα «...» έχει διαθέσει στην Τεχνική Προσφορά της στον Τομέα 9 γεωργικά μηχανήματα και ανήκουν στην

«...» όπου εκτελείται αντίστοιχο έργο δακοκτονίας σε παραπάνω έργα και μάλιστα σε άλλους τομείς έργων δακοκτονίας της «...».

8. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, εσφαλμένα δεν κλήθηκε από την Αναθέτουσα Αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 88 παρ. 1 και το άρθρο 102 του Ν 4412/2016 να δώσει εξηγήσεις και κατάδηλα καθιστά την προσφορά της Οικονομικά ασύμφορη- ζημιογόνα».

Σε όλα τα παραπάνω αναφερόμενα η αναθέτουσα αρχή λαμβάνοντας υπόψη:

1. Την Παράγραφο 18 του μέρους I του Παραρτήματος I των Τεχνικών προδιαγραφών της διακήρυξης, οι οποίες και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της διακήρυξης στην οποία αναφέρεται ότι «18. Για τις τοποθεσίες (λιοστάσια) που δεν μπορεί να καλύψει το ψεκαστικό μηχάνημα (έλλειψη δρόμου, μεγάλη κλίση εδάφους, αλληπάλληλοι περιφραγμένοι ελαιώνες κ.λ.π.) θα πρέπει ο εργολάβος να διαθέτει ψεκαστές με ψεκαστήρα πλάτης εργαζόμενους παράλληλα με το βυτίο, για την κάλυψη και αυτών των περιοχών (σελ. 47 της διακήρυξης).

2. Το σημείο των Τεχνικών προδιαγραφών (όπως αυτές αναφέρονται στο Παράρτημα I της διακήρυξης) στο οποίο αναφέρεται ότι «Κάθε συνεργείο αποτελείται από το ψεκαστικό συγκρότημα, σύμφωνα με το Πίνακα II του Παραρτήματος II» (σελ. 47 της διακήρυξης).

3. Την παράγραφο 2.4.3.8. (Υπεύθυνη Δήλωση) στην οποία δηλώνονται υπεύθυνα τα παρακάτω: «1. ότι για τα αναφερόμενα στην συνημμένη κατάσταση (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II - ΠΙΝΑΚΑΣ I) ονοματεπώνυμα αυτών που θα εργαστούν στη δακοκτονία, έχει εξασφαλιστεί η συνεργασία με κάθε νόμιμο τρόπο (π.χ. υπογραφή συμβάσεων, υπεύθυνων δηλώσεων κ.λ.π.) για όλο το χρονικό διάστημα εφαρμογής των παρεχόμενων υπηρεσιών και ότι οι υπογραφές τους στα έγγραφα είναι γνήσιες» (σελ. 27 της διακήρυξης).

4. Το σημείο 4 της παραγράφου 2.4.3.8 (Υπεύθυνη δήλωση) στο οποίο αναφέρεται ότι ο Οικονομικός φορέας «θα εξασφαλίσει τον απαραίτητο αριθμό ψεκαστήρων πλάτης που απαιτούν τα συνεργεία ψεκασμού και ότι σε κάθε συνεργείο θα υπάρχουν και δύο (2) εφεδρικοί ψεκαστήρες» (σελ. 27 της διακήρυξης).

5. Το σημείο 8 της παραγράφου 2.4.3.8. (Υπεύθυνη Δήλωση) στην οποία θα δηλώνονται τα παρακάτω: «... 8. ότι έλαβε γνώση και αποδέχεται ανεπιφύλαχτα τους όρους της παρούσας διακήρυξης» (σελ. 27 της διακήρυξης).

6. Το Παράρτημα I, μέρος IV, όπου αναφέρεται σχετικά με την συγκρότηση συνεργείων ότι: «Τα συνεργεία συγκροτούνται με ευθύνη και μέριμνα του εργολάβου όπως αυτά αναφέρονται στην παρούσα διακήρυξη. Η συγκρότηση των ψεκαστικών συνεργειών θα είναι σύμφωνη με τον Πίνακα I και τον Πίνακα II της παρούσας και είναι τα ελάχιστα που πρέπει να διαθέτει ο εργολάβος κατά την διάρκεια του προγράμματος δακοκτονίας. Στην περίπτωση βλαβών των γεωργικών ελκυστήρων ή των βυτίων ή αθέτησης συμφωνιών με το προσωπικό ή άλλων προβλημάτων, ο εργολάβος οφείλει έγκαιρα να ενημερώσει την Υπηρεσία έτσι ώστε να επιτρέψει η Υπηρεσία να γίνουν οι ανάλογες τροποποιήσεις ή συμπληρώσεις, υποβάλλοντας τη σχετική τεκμηρίωση. Το αυτό επισημαίνεται και στην παράγραφο 2.4.3.8. «Οποιαδήποτε τροποποίηση στη σύνθεση των συνεργείων μπορεί να υπάρξει μόνο σε περιπτώσεις, όπου αποδεδειγμένα υπάρχουν αντικειμενικές δυσκολίες ή ελλείψεις κατά την εκτέλεση των ψεκασμών. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να υποβληθεί έγγραφη δήλωση του εργολάβου με την τεκμηρίωση του αιτήματός του και επακόλουθη έγκριση της Δ.Α.Ο.Κ. (αποτελεί προϋπόθεση η σύνθεση του συνεργείου να μπορεί να ανταποκριθεί στην εφαρμογή του αναγκαίου ψεκαστικού διαλύματος)» (σελ 27 της διακήρυξης).

7. Τον Πίνακα II του Παρατήματος II, ο οποίος αποτελεί αναπόσπαστο και ουσιαστικό μέρος της διακήρυξης, στο οποίο αναφέρονται οι ελάχιστες απαιτήσεις σε προσωπικό ανά Τομέα που απαιτείται στην επιτυχή ολοκλήρωση των ψεκασμών (σελ 56).

8. Την παράγραφο 2.4.2.5 που αναφέρει ότι: «Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά την διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν σε έντυπη μορφή και σε εύλογη προθεσμία όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά και στοιχεία που έχουν υποβάλει ηλεκτρονικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας (Σελίδα 26)» και «Επισημαίνεται ότι: Α) Δεν χρειάζεται να προσκομισθούν στην επιτροπή διεξαγωγής του διαγωνισμού οι συμβάσεις, οι

υπεύθυνες δηλώσεις και τα άλλα έγγραφα με τα οποία οι συμμετέχοντες στο διαγωνισμό εξασφάλισαν τις προαναφερόμενες συνεργασίες συγκρότησης συνεργείων. Αυτά θα παραμείνουν στο διαγωνιζόμενο, με την υποχρέωση να τα προσκομίσει στην επιτροπή ή στην υπηρεσία, σε περίπτωση που αυτό κριθεί σκόπιμο».

9. Την Δεύτερη (B) επισήμανση της παραγράφου 2.4.3.8. «...B) Σε περίπτωση αδυναμίας συγκρότησης συνεργείων ψεκασμού σε κάποιο Τομέα, από αυτά που παρουσιάστηκαν στο διαγωνισμό, ο εργολάβος που θα αναλάβει τις υπηρεσίες του αντικειμένου της σύμβασης θα υποστεί τις συνέπειες της ψευδούς δηλώσεως καθώς και τις συνέπειες που προβλέπονται από το διαγωνισμό για την εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης. Οι ελκυστήρες και το προσωπικό που χρησιμοποιούνται στην τεχνική προσφορά ενός Τομέα, δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν στην τεχνική προσφορά άλλου Τομέα από τον ίδιο ή διαφορετικό υποψήφιο. Εφόσον αυτό ισχύει, αποτελεί λόγο αποκλεισμού του σχετικού ψεκαστικού συγκροτήματος στις προσφορές που συμμετέχει» (Σελίδα 28 της διακήρυξης).

10. Την Παράγραφο 2.4.6. Λόγοι απόρριψης προσφορών στην οποία αναφέρεται ότι: «Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: θ) η οποία παρουσιάζει ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τα έγγραφα της παρούσης διακήρυξης και αποκλίσεις ως προς τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης» (σελ. 30 της διακήρυξης).

11. Την παράγραφο 3.1.2 Αξιολόγηση προσφορών όπου επισημαίνεται ότι «η εκτίμηση και τα σχετικά αιτήματα προς τους προσφέροντες για την παροχή εξηγήσεων σχετικά με το αν μία προσφορά φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή εναπόκεινται στην κρίση είτε της Επιτροπής Διαγωνισμού, κατά την αξιολόγηση των αποβληθεισών προσφορών, είτε του αποφαινομένου οργάνου της αναθέτουσας αρχής, κατά τη διαδικασία έγκρισης του πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού. Σε κάθε περίπτωση η κρίση της αναθέτουσας αρχής σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και την αποδοχή ή όχι των σχετικών εξηγήσεων εκ μέρους των προσφερόντων ενσωματώνεται στην ως κατωτέρω ενιαία απόφαση» (σελ 32 της διακήρυξης).

12. Την Παράγραφο 4.1. Εγγύηση Καλής Εκτέλεσης όπου αναφέρεται ότι η Εγγύηση Καλής Εκτέλεσης: «καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση της αναθέτουσας αρχής έναντι του αναδόχου, συμπεριλαμβανομένης τυχόν ισόπωσης προς αυτόν προκαταβολής. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει σε περίπτωση παράβασης των όρων της σύμβασης, όπως αυτή ειδικότερα ορίζει» (σελ. 38 της διακήρυξης)

B1. Παραθέτει τις απόψεις της επί του πρώτου μέρους της Προσφυγής της εταιρείας «...» και οι οποίες είναι όπως περιγράφονται παρακάτω:

1. Εν πρώτοις, στον Πίνακα II του Παραρτήματος II, ο οποίος αποτελεί ουσιαστικό και αναπόσπαστο τμήμα της διακήρυξης, παρατίθενται: α) οι συμμετέχουσες στο πρόγραμμα κοινότητες και β) ο αριθμός των ψεκαζόμενων δέντρων συνολικά σε κάθε Τομέα της διακήρυξης καθώς και πόσα από αυτά ψεκάζονται με τρακτέρ και πόσα με ψεκαστήρα πλάτης. Βάση των παραπάνω στοιχείων καθορίζεται αφενός το απαιτούμενο προσωπικό που αποτελούν τα συνεργεία ψεκασμών και αφετέρου το κόστος ανά ψεκασμό (με τιμή 0,04€/προσταρευόμενο δέντρο για ψεκασμό με τρακτέρ και 0,06€/προστευόμενο δέντρο για ψεκασμό με ψεκαστήρα πλάτης). Επιπροσθέτως, η αναφορά στο Μέρος IV Παράρτημα I-Τεχνικές Προδιαγραφές, αναφέρει ότι: «Η συγκρότηση των ψεκαστικών συνεργειών θα είναι σύμφωνη με τον Πίνακα I και τον Πίνακα II της παρούσας και είναι τα ελάχιστα που πρέπει να διαθέτει ο εργολάβος κατά την διάρκεια του προγράμματος δακοκτονίας».

2. Στα συνεργεία ψεκασμών περιλαμβάνονται, όπως αναφέρεται στην Παράγραφο 18 του Μέρους I του Παραρτήματος I των Τεχνικών προδιαγραφών της διακήρυξης, (οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της διακήρυξης), «για τις τοποθεσίες (λίστασια) που δεν μπορεί να καλύψει το ψεκαστικό μηχάνημα (έλλειψη δρόμου, μεγάλη κλίση εδάφους, αλληπάλληλοι περιφραγμένοι ελαιώνες κ.λ.π.) θα πρέπει ο εργολάβος να διαθέτει ψεκαστές με ψεκαστήρα πλάτης εργαζόμενους παράλληλα με το βυτίο, για την κάλυψη και αυτών των περιοχών», και θα πρέπει (ο εργολάβος) να έχει «εξασφαλίσει τον απαραίτητο αριθμό ψεκαστήρων πλάτης που απαιτούν τα συνεργεία

ψεκασμού και ότι σε κάθε συνεργείο θα υπάρχουν και δύο (2) εφεδρικοί ψεκαστήρες (σημ. 4, παραγρ. 2.4.3.8)».

Από τα παραπάνω (1&2) είναι πρόδηλο ότι οι εργαζόμενοι με ψεκαστήρες πλάτης, αποτελούν αναπόσπαστα μέλη του συνεργείου, όπως καθορίζει ο Πίνακας II (Παράτημα II) και εργάζονται παράλληλα με τα ψεκαστικά συγκροτήματα για να καλύψουν τις ανάγκες του κάθε Τομέα.

3. Ο Πίνακας I που παρατίθεται στην διακήρυξη αποτελεί μόνο παράδειγμα συμπλήρωσης του προσωπικού, που θα απασχοληθεί στο πρόγραμμα δακοκτονίας αφού όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2.4.3.8. ο εργολάβος δακοκτονίας θα πρέπει «για τα αναφερόμενα στην συνημμένη κατάσταση (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II - ΠΙΝΑΚΑΣ I) ονοματεπώνυμα αυτών που θα εργαστούν στη δακοκτονία, (να) έχει εξασφαλιστεί η συνεργασία με κάθε νόμιμο τρόπο (π.χ. υπογραφή συμβάσεων, υπεύθυνων δηλώσεων κ.λ.π.) για όλο το χρονικό διάστημα εφαρμογής των παρεχόμενων υπηρεσιών και ότι οι υπογραφές τους στα έγγραφα είναι γνήσιες». Είναι επομένως σαφές ότι, στον Πίνακα I θα πρέπει να αναφερθούν τα ονοματεπώνυμα όλων όσων θα απασχοληθούν στο πρόγραμμα δακοκτονίας (Προσωπικό συνεργείων) από τον προσφέροντα Οικ. φορέα.

4. Επιπροσθέτως, η διακήρυξη προβλέπει την δυνατότητα ο εργολάβος να προβεί σε «τροποποίηση στη σύνθεση των συνεργείων» η οποία «μπορεί να υπάρξει μόνο σε περιπτώσεις, όπου αποδεδειγμένα υπάρχουν αντικειμενικές δυσκολίες ή ελλείψεις κατά την εκτέλεση των ψεκασμών. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να υποβληθεί έγγραφη δήλωση του εργολάβου με την τεκμηρίωση του αιτήματός του και επακόλουθη έγκριση της Δ.Α.Ο.Κ. (αποτελεί προϋπόθεση η σύνθεση του συνεργείου να μπορεί να ανταποκριθεί στην εφαρμογή του αναγκαίου ψεκαστικού διαλύματος)» (σελ 27 της διακήρυξης). «Στην περίπτωση βλαβών των γεωργικών ελκυστήρων ή των βυτίων ή αθέτησης συμφωνιών με το προσωπικό ή άλλων προβλημάτων, ο εργολάβος οφείλει έγκαιρα να ενημερώσει την Υπηρεσία έτσι ώστε να επιτρέψει η Υπηρεσία να γίνουν οι ανάλογες τροποποιήσεις ή συμπληρώσεις, υποβάλλοντας τη σχετική τεκμηρίωση» (Παράρτημα I, Μέρος IV). Από τα παραπάνω εύκολα απορρέει ότι η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να γνωρίζει εκ των προτέρων τα ονοματεπώνυμα αυτών που θα εργαστούν στο πρόγραμμα

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

της δακοκτονίας (Πίνακας I και II), για να μπορεί να ελέγξει και να εγκρίνει τις τροποποιήσεις που πιθανόν να ζητηθούν.

Από όλα τα παραπάνω με σαφήνεια προκύπτει, μέσα από του όρους της διακήρυξης, ότι στον Πίνακα I θα πρέπει να περιλαμβάνεται όλο το προσωπικό δακοκτονίας. Κατά συνέπεια είναι αβάσιμο το ότι η «προφασισζόμενη ασάφεια» οδήγησε τον προσφεύγοντα και ένα ακόμη Οικ. φορέα στο ίδιο «λανθασμένο» συμπέρασμα, στο οποίο ωστόσο δεν οδηγήθηκαν οι υπόλοιποι τρεις Οικ. φορείς. Για τον παραπάνω λόγο η αναθέτουσα αρχή, δεν κάλεσε τον προσφεύγοντα Οικ. Φορέα ή άλλον «να συμπληρώσουν (οι οικονομικοί φορείς) ή να διευκρινίσουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβληθεί, ή να διευκρινίσουν το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς τους, σύμφωνα με το άρθρο 102 του ν.4412/2016» όπως προβλέπεται από το άρθρο 3.1.1 της διακήρυξης, θεωρώντας με βάση και την παράγραφο 2.4.3.3 , ότι η ορθή συμπλήρωση του Πίνακα I αποτελεί ουσιώδες τμήμα των κατατιθεμένων δικαιολογητικών το οποίο δεν είναι επιδεκτικό συμπλήρωσης ή περαιτέρω επεξήγησης.

5 Η Επιτροπή Διενέργειας Του Διαγωνισμού γνωμοδότησε αρχικά, λαμβάνοντας υπόψη της «... την συνήθη Πρακτική που θέλει κατά την διενέργεια των ψεκασμών, μετά το πέρας του ψεκασμού με τον γεωργικό ελκυστήρα να ακολουθεί ψεκασμός με τους ψεκαστήρες πλάτης και δέχτηκε ότι οι ψεκαστές των συγκροτημάτων μπορούν να χρησιμοποιηθούν και ως ψεκαστές πλάτης» βάση αυτής της παραδοχής, η οποία ωστόσο δεν προκύπτει άμεσα από τους όρους της διακήρυξης, εξέδωσε το πρώτο Πρακτικό της, στο οποίο προκρίνονταν στο επόμενο στάδιο της διαδικασίας Τέσσερεις Οικ. Φορείς, μεταξύ των οποίων και ο Προσφεύγων Οικ. Φορέας οι οποίοι πληρούσαν τις προϋποθέσεις (βάση της παραπάνω παραδοχής) . Ωστόσο η Οικονομική επιτροπή με την με αριθμό 592/2020 απόφασή της ανάπεμψε το θέμα στην Εισηγήτρια Υπηρεσία (Επιτροπή Διενέργειας του Διαγωνισμού) προκειμένου να «απαντηθούν με συγκεκριμένες αναφορές στην διακήρυξη, καθ' ένα ξεχωριστά όλα τα συμπεράσματα/αποτελέσματα της Επιτροπής Διαγωνισμού για το υπό συζήτηση 1ο Πρακτικό...». Κατόπιν τούτου, η Επιτροπή διενέργειας κατέθεσε στην Οικονομική επιτροπή 3ο Πρακτικό (το 2ο Πρακτικό αφορούσε το άνοιγμα των οικονομικών προσφορών

των προκριθέντων από το πρώτο στάδιο της διαδικασίας οικ. Φορέων) όπου κατέληξε, ομόφωνα, ότι: βάση της διακήρυξης «I. Οι ψεκασμοί θα γίνονται από εδάφους με ψεκαστικά συνεργεία που αποτελούνται από ψεκαστικά συγκροτήματα και ψεκαστήρες πλάτης, όπου απαιτείται Κάθε ψεκαστικό συγκρότημα απαρτίζεται από γεωργικό ελκυστήρα με βυτίο χωρητικότητας 1000 ή 500 λίτρων, τον οδηγό και τον ψεκαστή ο οποίος θα χειρίζεται το μπεκ (αυλό). Για τα ελαιόδεντρα που δεν έχει πρόσβαση το ψεκαστικό μηχάνημα, το συνεργείο θα διαθέτει επιπλέον ένα ή περισσότερους ψεκαστές με επινώτιους ψεκαστήρες» ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I -ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ (σελ 47). II «18. Για τις τοποθεσίες (λιοστάσια) που δεν μπορεί να καλύψει το ψεκαστικό μηχάνημα (έλλειψη δρόμου, μεγάλη κλίση εδάφους, αλληπάλληλοι περιφραγμένοι ελαιώνες κ.λ.π.) θα πρέπει ο εργολάβος να διαθέτει ψεκαστές με ψεκαστήρα πλάτης εργαζόμενους παράλληλα με το βυτίο, για την κάλυψη και αυτών των περιοχών.» ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I -ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ (σελ 49) και III. Η συγκρότηση των ψεκαστικών συνεργειών θα είναι σύμφωνη με τον Πίνακα I και τον Πίνακα II της παρούσας και είναι τα ελάχιστα που πρέπει να διαθέτει ο εργολάβος κατά την διάρκεια του προγράμματος δακοκτονίας. (ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ σελ 52).

Ως εκ τούτου γνωμοδότησε ότι «ο Πίνακας I πρέπει να περιλαμβάνει τα ονοματεπώνυμα του συνόλου των εργαζομένων στα συνεργεία ψεκασμού (ψεκαστικά συγκροτήματα και ψεκαστές πλάτης) και σε αριθμό όπως ορίζεται στον Πίνακα II, για τα οποία ο οικονομικός φορέας δεσμεύεται με την Υπεύθυνη Δήλωση της παραγράφου 2.4.3.8 (περίπτωση 1 και επισήμανση Β)».

Απόρροια της ως άνω γνωμοδότησης ήταν να αποκλεισθεί από την διαδικασία της διακήρυξης ο Προσφεύγων Οικ. Φορέας «...» για τον Τομέα 9 της διακήρυξης.

Β 2. Όσον αφορά στο Δεύτερο Σκέλος του αιτήματος του Οικ. Φορέα «...», η αναθέτουσα αρχή έχει την άποψη (βασισόμενη στην Διακήρυξη) ότι:

1. Όπως αναφέρεται την Δεύτερη (Β) επισήμανση της παραγράφου 2.4.3.8. δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν (συνεργεία) στην τεχνική προσφορά άλλου Τομέα από τον ίδιο ή διαφορετικό υποψήφιο. Εφόσον αυτό ισχύει, αποτελεί λόγο αποκλεισμού του σχετικού ψεκαστικού συγκροτήματος

στις προσφορές που συμμετέχει» (Σελίδα 28 της διακήρυξης)». Από το παραπάνω δεν προκύπτει ότι το προσωπικό που δηλώνει ένας Οικ. Φορέας δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε άλλη διακήρυξη σε άλλη περιοχή της ελληνικής Επικράτειας. Επιπροσθέτως πρέπει να αναφερθεί ότι η παρούσα διακήρυξη αφορά μια ανοιχτή και διεθνή διαδικασία (όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του Ν. 4412/2016), στην οποία μπορούν να λάβουν μέρος Οικονομικοί φορείς τόσο από την Ελληνική Επικράτεια όσο και από άλλες χώρες της Ε.Ε. Ως εκ τούτου είναι προφανές ότι η κάθε αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί να ελέγξει, ακόμα και αν το ήθελε, εάν το προσωπικό που δηλώνει ο κάθε οικονομικός φορέας, θα απασχοληθεί και σε άλλη διακήρυξη (δακοκτονίας ή άλλη). Ωστόσο, η αναθέτουσα αρχή συμπεριέλαβε στους όρους της Διακήρυξης (ως ασφαλιστική δικλίδα) ότι: «...B) Σε περίπτωση αδυναμίας συγκρότησης συνεργείων ψεκασμού σε κάποιο Τομέα, από αυτά που παρουσιάστηκαν στο διαγωνισμό, ο εργολάβος που θα αναλάβει τις υπηρεσίες του αντικειμένου της σύμβασης θα υποστεί τις συνέπειες της ψευδούς δηλώσεως καθώς και τις συνέπειες που προβλέπονται από το διαγωνισμό για την εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης (Δεύτερη (B) επισήμανση της παραγράφου 2.4.3.8.).

2. Επισημαίνεται επίσης (παράγραφο 3.1.2 Αξιολόγηση προσφορών) ότι « η εκτίμηση και τα σχετικά αιτήματα προς τους προσφέροντες για την παροχή εξηγήσεων σχετικά με το αν μία προσφορά φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή εναπόκεινται στην κρίση είτε της Επιτροπής Διαγωνισμού, κατά την αξιολόγηση των αποβληθεισών προσφορών, είτε του αποφαινομένου οργάνου της αναθέτουσας αρχής, κατά τη διαδικασία έγκρισης του πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού. Σε κάθε περίπτωση η κρίση της αναθέτουσας αρχής σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και την αποδοχή ή όχι των σχετικών εξηγήσεων εκ μέρους των προσφερόντων ενσωματώνεται στην ως κατωτέρω ενιαία απόφαση» (σελ 32 της διακήρυξης). Ωστόσο τόσο η Επιτροπή Διενέργειας του Διαγωνισμού όσο και η Οικ. Επιτροπή (αποφαινόμενο όργανο της αναθέτουσας αρχής) δεν έκριναν θετικά ή αρνητικά την Ποιότητα της Προσφοράς του Οικ Φορέα « ...» Προφανώς λαμβάνοντας υπόψη αφενός ότι ο Παραπάνω Οικ. Φορέας αποκλείστηκε από την συνέχεια της διαγωνιστικής διαδικασίας (δεχόμενη την κρίση της Επιτροπής

Διενέργειας, όπως αυτή αποτυπώνεται στο 30 Πρακτικό της) και αφετέρου ότι εξαιτίας του ότι η ποιοτική εκτέλεση των όρων της διακήρυξης διασφαλίζεται και από την κατατιθέμενη εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης, η οποία «... καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση της αναθέτουσας αρχής έναντι του αναδόχου, συμπεριλαμβανομένης τυχόν ισόποσης προς αυτόν προκαταβολής. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει σε περίπτωση παράβασης των όρων της σύμβασης, όπως αυτή ειδικότερα ορίζει». (4.1 Εγγύηση Καλής Εκτέλεσης (σελ. 38 της διακήρυξης))...[..]». Το αυτό περιεχόμενο με το πρώτο σκέλος των απόψεων ως προς την δεύτερη προσφυγή έχουν οι απόψεις αναφορικά με την πρώτη, δεδομένης της ταύτισης της αιτιολογίας αποκλεισμού των προσφευγουσών.

22. Επειδή, ο παρεμβαίνων στην πρώτη προσφυγή υποστηρίζει επικαλούμενους συγκεκριμένους όρους της διακήρυξης, ότι δεν υφίσταται ασάφεια ως προς την αναφορά των ονομάτων των ψεκαστών πλάτης στην Τεχνική Προσφορά. Εξάλλου, κατά τα ρηθέντα από τον παρεμβαίνοντα η συμπλήρωση του Πίνακα I στην διακήρυξη είναι ενδεικτική ως παράδειγμα, ενώ η διακήρυξη προβλέπει ότι η συγκρότηση των ψεκαστικών συνεργείων θα είναι σύμφωνη με τον Πίνακα I και τον Πίνακα II της παρούσας, που συνιστούν τις ελάχιστες απαιτήσεις για τον εργολάβο κατά τη διάρκεια του προγράμματος δακοκτονίας (βλ. σελ. 52 διακήρυξης). Επισημαίνει, περαιτέρω, ο παρεμβαίνων ότι από την μια πλευρά ουδέποτε υπέβαλε ερώτημα προς διευκρίνιση η προσφεύγουσα παρά τους ισχυρισμούς της περί ασάφειας, ενώ από την άλλη ορθώς απερρίφθη η προσφορά της λόγω μη πλήρωσης της παρ. 2.4.3. ως προς την απαίτηση συμπλήρωσης του Πίνακα I, διότι δεν περιλαμβάνει τα ονόματα αυτών που θα εργαστούν ως ψεκαστές πλάτης, προκειμένου να αναζητήσει σε επόμενο στάδιο (δικαιολογητικά κατακύρωσης) τις σχετικές δηλώσεις συνεργασίας. Περαιτέρω, αναφέρει η παρεμβαίνουσα ότι η προσφεύγουσα δεν έχει διαθέσει καν τους επιπλέον ψεκαστές, καθώς δεν έχει υποβάλει επιπλέον Πιστοποιητικά Γνώσεων Ορθολογικής Χρήσης Γεωργικών Φαρμάκων, λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν μπορούν να καλυφθούν εντός των προβλεπόμενων έξι ημερών ψεκασμού (κατά μέγιστο) όλα τα δέντρα μόνο με τα συγκροτήματα. Δευτερευόντως, ο

παρεμβαίνων, βάλλει κατά της προσφοράς της πρώτης προσφεύγουσας και για έτερους λόγους. Ειδικότερα, αναφέρει ότι αν και υφίσταται απαγόρευση στη διακήρυξη για χρήση των ίδιων γεωργικών ελκυστήρων σε παραπάνω από ένα Τομείς, η προσφεύγουσα για τους τομείς 1,5,6 και 7 τρακτέρ, βυτία, οδηγούς και ψεκαστές, που «ανήκουν στην «...» όπου εκτελείται άλλο έργο δακοκτονίας, υπονοώντας ότι χρησιμοποιούνται σε αυτό, ενώ υπογραμμίζει την αναπόφευκτη αύξηση του κόστους εκτέλεσης της σύμβασης εκ της προέλευσης των πόρων και μέσων εκτέλεσης από την «...»

23. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «1. *Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. [...] Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων.[...]*». Το, δε, άρθρο 53 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης» προβλέπει στην παρ. 1 τα εξής «1. *Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών*». Περαιτέρω, το άρθρο 54 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Τεχνικές προδιαγραφές» αναφέρει τα κάτωθι «1. *Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στην περίπτωση 1 του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α' παρατίθενται στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών. 2. Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορεί επίσης να αναφέρονται στη συγκεκριμένη διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής ή παροχής των ζητούμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή σε ειδική διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι ανάλογα με την αξία και τους σκοπούς της. 3. Οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν επίσης να καθορίζουν αν απαιτείται μεταβίβαση*

δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. 4. Για όλες τις συμβάσεις που προορίζονται για χρήση από φυσικά πρόσωπα είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, οι τεχνικές προδιαγραφές, καταρτίζονται με τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή το σχεδιασμό για όλους τους χρήστες. 5. Αν έχουν υιοθετηθεί υποχρεωτικές απαιτήσεις προσβασιμότητας δυνάμει νομοθετικής πράξης της Ένωσης, οι τεχνικές προδιαγραφές, όσον αφορά τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες, καθορίζονται με παραπομπή στις εν λόγω απαιτήσεις. 6. 2. Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό. 7. Οι τεχνικές προδιαγραφές διατυπώνονται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους: α) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, υπό την προϋπόθεση ότι οι παράμετροι είναι επαρκώς προσδιορισμένες ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στις αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν τη σύμβαση, β) με παραπομπή σε τεχνικές προδιαγραφές και, με σειρά προτεραιότητας, σε εθνικά πρότυπα που αποτελούν μεταφορά ευρωπαϊκών πρότυπων, σε ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις, σε κοινές τεχνικές προδιαγραφές, σε διεθνή πρότυπα, σε άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που έχουν θεσπιστεί από ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης ή -όταν αυτά δεν υπάρχουν- σε εθνικά πρότυπα, σε εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή σε εθνικές τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των αγαθών, κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τον όρο ή «ισοδύναμο», γ) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση α', με παραπομπή, ως τεκμήριο συμβατότητας προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β', δ) με παραπομπή στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β' για ορισμένα χαρακτηριστικά και με παραπομπή στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στην περίπτωση α' για ορισμένα

άλλα χαρακτηριστικά. 8. Οι τεχνικές προδιαγραφές, εκτός εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, δεν περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα ούτε εμπορικού σήματος, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τύπων ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα. Η εν λόγω μνεία επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει επαρκώς προσδιορισμένη και κατανοητή περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης κατ' εφαρμογή της παρ. 3. Η εν λόγω μνεία συνοδεύεται από τον όρο «ή ισοδύναμο».9. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα παραπομπής στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παρ. 3, δεν απορρίπτει προσφορά με την αιτιολογία ότι τα προσφερόμενα έργα, αγαθά ή οι υπηρεσίες δεν πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές στις οποίες έχει παραπέμψει, εφόσον ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών μέσων που αναφέρονται στο άρθρο 56, ότι οι λύσεις που προτείνει πληρούν κατά ισοδύναμο τρόπο τις απαιτήσεις που καθορίζονται από τις τεχνικές προδιαγραφές. 10. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα που αναφέρεται στην περίπτωση α' της παρ. 3 για τη διατύπωση των τεχνικών προδιαγραφών με αναφορά στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις, δεν απορρίπτει προσφορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών που πληρούν ένα εθνικό πρότυπο το οποίο αποτελεί μεταφορά ευρωπαϊκού προτύπου, μία ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, μία κοινή τεχνική προδιαγραφή, ένα διεθνές πρότυπο ή ένα τεχνικό πλαίσιο αναφοράς που έχει εκπονηθεί από έναν ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης, εφόσον οι εν λόγω προδιαγραφές καλύπτουν τις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις που ορίζει.11. Ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 56, ότι το έργο, η αγαθό ή η υπηρεσία που πληροί το πρότυπο ανταποκρίνεται στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις τις οποίες έχει ορίσει η αναθέτουσα αρχή. 12. Οι τεχνικές προδιαγραφές καθορίζονται και εγκρίνονται πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης κατά το

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

άρθρο 61.[...]. Επίσης, το άρθρο 91 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Λόγοι αποκλεισμού» προβλέπει ότι «1. Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. β) Η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και τη συμπλήρωση της, σύμφωνα με το άρθρο 102. γ) Για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 102. δ) Η οποία είναι εναλλακτική προσφορά, αν τέτοια δεν επιτρέπεται ή, αν επιτρέπεται, δεν πληροί τις ελάχιστες απαιτήσεις των εγγράφων της σύμβασης. ε) Η οποία υποβάλλεται από έναν προσφέροντα που έχει υποβάλει δύο ή περισσότερες προσφορές εκτός αν επιτρέπεται η υποβολή εναλλακτικής προσφοράς. Ο περιορισμός αυτός ισχύει, υπό τους όρους της περίπτωσης γ' της παραγράφου 4 του άρθρου 73 και στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων με κοινά μέλη, καθώς και στην περίπτωση οικονομικών φορέων που συμμετέχουν είτε αυτοτελώς είτε ως μέλη ενώσεων. στ) Προσφορά υπό αίρεση. [...]». Περαιτέρω, το άρθρο 94 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Περιεχόμενο φακέλου «Τεχνική Προσφορά» προβλέπει ρητά ότι «1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, στην περίπτωση που εφαρμόζεται το άρθρο 50 και το κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, ο ξεχωριστός σφραγισμένος φάκελος, με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά» περιέχει τουλάχιστον οριστική μελέτη όλων των απαραίτητων έργων. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου στις οποίες κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής, τα περιεχόμενα του φακέλου «Τεχνική Προσφορά» ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. [...]. Στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών και γενικών υπηρεσιών ο φάκελος της τεχνικής

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

προσφοράς περιέχει ιδίως τα έγγραφα και τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την τεχνική επάρκεια, χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των προσφορών και περιγράφονται στα έγγραφα της σύμβασης». Τέλος, το άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών» προβλέπει ρητώς ότι « 1. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση που υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους, χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, δεν λαμβάνεται υπόψη. 2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, ιδίως δε παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελής σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74), μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα, υποχρεωτικά ή μη, που θεσπίζονται με νόμο, κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση, κατά το πρώτο εδάφιο, δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση με τους όρους της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί. 3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της

δημόσιας σύμβασης. 4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη συγκεκριμένη προσφορά σε σχέση με τις λοιπές. 5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αν επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς».

24. Επειδή, οι σχετικοί όροι της διακήρυξης προβλέπουν τα εξής «ι. 2.4.3 Περιεχόμενα Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά»....[...] 2.4.3.3. Συμπληρωμένο και ψηφιακά υπογεγραμμένο τον Πίνακα Ι του Παραρτήματος ΙΙ (Ο Πίνακας Ι συμπληρώνεται ξεχωριστά για κάθε Τομέα που κατατίθεται προσφορά).

2.4.3.4. Άδεια κυκλοφορίας των γεωργικών ελκυστήρων

2.4.3.5. Άδεια οδήγησης των οδηγών των γεωργικών ελκυστήρων

2.4.3.6. Πιστοποιητικό γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων σύμφωνα με το άρθρο 19 του ν. 4036/2012 (ΦΕΚ 8Α). Ο ψεκαστής ή/και ο οδηγός κάθε ψεκαστικού συγκροτήματος να είναι κάτοχος του πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων....[...]»
Επισημαίνεται ότι:....[...]. Β) Σε περίπτωση αδυναμίας συγκρότησης συνεργείων ψεκασμού σε κάποιο Τομέα, από αυτά που παρουσιάστηκαν στο διαγωνισμό, ο εργολάβος που θα αναλάβει τις υπηρεσίες του αντικειμένου της σύμβασης θα υποστεί τις συνέπειες της ψευδούς δηλώσεως καθώς και τις συνέπειες που προβλέπονται από το διαγωνισμό για την εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης. Ο ελάχιστος προβλεπόμενος αριθμός ψεκαστικών συγκροτημάτων απεικονίζεται στον ΠΙΝΑΚΑ Μ του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Μ.

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

Οι ελκυστήρες και το προσωπικό που χρησιμοποιούνται στην τεχνική προσφορά ενός Τομέα, δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν στην τεχνική προσφορά άλλου Τομέα από τον ίδιο ή διαφορετικό υποψήφιο. Εφόσον αυτό ισχύει, αποτελεί λόγο αποκλεισμού του σχετικού ψεκαστικού συγκροτήματος στις προσφορές που συμμετέχει.

Οποιαδήποτε τροποποίηση στη σύνθεση των συνεργείων μπορεί να υπάρξει μόνο σε περιπτώσεις, όπου αποδεδειγμένα υπάρχουν αντικειμενικές δυσκολίες ή ελλείψεις κατά την εκτέλεση των ψεκασμών. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να υποβληθεί έγγραφη δήλωση του εργολάβου με την τεκμηρίωση του αιτήματος του και επακόλουθη έγκριση της Δ.Α.Ο.Κ. (αποτελεί προϋπόθεση η σύνθεση του συνεργείου να μπορεί να ανταποκριθεί στην εφαρμογή του αναγκαίου ψεκαστικού διαλύματος)....[...] ii) 2.4.6. Λόγοι απόρριψης προσφορών Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά:

α) η οποία δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα, με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται πιο πάνω και συγκεκριμένα στις παραγράφους 2.4.1 (Γενικοί όροι υποβολής προσφορών), 2.4.2. (Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών), 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς), 2.4.4. (Περιεχόμενο φακέλου οικονομικής προσφοράς, τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών), 2.4.5. (Χρόνος ισχύος προσφορών), 3.1. (Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών), 3.2 (Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου) της παρούσας,

β) η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και την συμπλήρωσή της σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσας διακήρυξης,

γ) για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσας και το άρθρο 102 του ν. 4412/2016,

δ) η οποία είναι εναλλακτική προσφορά, ε) η οποία υποβάλλεται από έναν προσφέροντα που έχει υποβάλλει δύο ή περισσότερες προσφορές. Ο περιορισμός αυτός ισχύει, υπό τους όρους της παραγράφου 2.2.3.3 περ. γ. της παρούσας (περ. γ' της παρ. 4 του άρθρου 73 του Ν. 4412/2016) και στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων με κοινά μέλη, καθώς και στην περίπτωση οικονομικών φορέων που συμμετέχουν είτε αυτοτελώς είτε ως μέλη ενώσεων,

ζ) η οποία είναι υπό αίρεση, η) η οποία θέτει όρο αναπροσαρμογής,

θ) η οποία παρουσιάζει ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τα έγγραφα της παρούσης διακήρυξης και αποκλίσεις ως προς τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης. **iii) ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι-ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ...[...]** Σκοπός των παρεχόμενων υπηρεσιών είναι η εφαρμογή δολωματικών ψεκασμών στους ελαιώνες της «...», για την προστασία της ελαιοπαραγωγής από το δάκο.

Οι ψεκασμοί θα γίνονται από εδάφους με ψεκαστικά συνεργεία που αποτελούνται από ψεκαστικά συγκροτήματα και ψεκαστήρες πλάτης, όπου απαιτείται.

Κάθε ψεκαστικό συγκρότημα απαρτίζεται από γεωργικό ελκυστήρα με βυτίο χωρητικότητας 1000 ή 500 λίτρων, τον οδηγό και τον ψεκαστή ο οποίος θα χειρίζεται το μπεκ (αυλό). Για τα ελαιόδεντρα που δεν έχει πρόσβαση το ψεκαστικό μηχάνημα, το συνεργείο θα διαθέτει επιπλέον ένα ή περισσότερους ψεκαστές με επινώτιους ψεκαστήρες.

Τα συνεργεία ψεκασμού συγκροτούνται με ευθύνη και μέριμνα του εργολάβου ανά τομέα σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές της διακήρυξης. Κάθε συνεργείο αποτελείται από ψεκαστικά συγκροτήματα, σύμφωνα με τον Πίνακα II του Παραρτήματος II.

Η διάρκεια του ψεκασμού δεν θα υπερβαίνει τις έξι (6) ημέρες ψεκασμού...[...]. Το κάθε ψεκαστικό συγκρότημα αποτελείται από το γεωργικό ελκυστήρα, το βυτίο, τον οδηγό και τον ψεκαστή.

8. Ο ψεκαστής ή/και ο οδηγός κάθε ψεκαστικού συγκροτήματος πρέπει να είναι κάτοχος/χοι του πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών (βάσει του άρθρου 19 του ν. 4036/2012 ΦΕΚ Α'8).

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

9. Ο εξοπλισμός εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων πρέπει να φέρει Πιστοποιητικό Επιθεώρησης που εντάσσει τον εξοπλισμό στην Κατηγορία I ή II και να συνοδεύεται από αυτοκόλλητο σήμα καταλληλότητας (sticker), όπως προβλέπεται στην ΥΑ Ε8 1831/39763/2015 (ΦΕΚ Β' 671)...[.] 15.

Χρησιμοποιούνται τα ψεκαστικά συγκροτήματα (τρακτέρ: οδηγός: ψεκαστής) του Πίνακα I: όπως αυτά κατατέθηκαν στο διαγωνισμό στα «Δικαιολογητικά συμμετοχής - Τεχνική προσφορά». Για να υπάρξει δυνατότητα χρησιμοποίησης άλλων ψεκαστικών συγκροτημάτων: διαφορετικών από αυτά που κατατέθηκαν: λόγω ανωτέρας βίας (βλάβη του τρακτέρ: ασθένεια των εργαζομένων: αθέτηση συμφωνίας με το προσωπικό: κλπ): πρέπει προηγουμένα να το επιτρέψει η Δ.Α.Ο.Κν αφού κατατεθούν τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

16. Σε περίπτωση χρησιμοποίησης ψεκαστικών συγκροτημάτων επιπλέον αυτών που αναφέρονται στον Πίνακα I: απαιτείται προηγούμενη άδεια από την Υπηρεσία.

17. Οι γεωργικοί ελκυστήρες που θα χρησιμοποιηθούν στο αντικείμενο της σύμβασης: θα έχουν ασφαλιστήρια συμβόλαια και θα ελέγχονται πριν τον ψεκασμό.

18. Για τις τοποθεσίες (λιοστάσια) που δεν μπορεί να καλύψει το ψεκαστικό μηχάνημα (έλλειψη δρόμου: μεγάλη κλίση εδάφους: αλληπάλληλοι περιφραγμένοι ελαιώνες κ.λ.π.) θα πρέπει ο εργολάβος να διαθέτει ψεκαστές με ψεκαστήρα πλάτης εργαζόμενους παράλληλα με το βυτίο: για την κάλυψη και αυτών των περιοχών.

19. Οι ψεκαστές των ψεκαστικών συγκροτημάτων με ευθύνη του εργολάβου πρέπει να τηρούν τις αποστάσεις μεταξύ της ζώνης ψεκασμού των γεωργικών φαρμάκων και των χώρων προστασίας: όπως ορίζονται στο άρθρο 26 της με αριθ.8197/90920/22-7-2013 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ Β'1883) και όπως ισχύει. Μετά την κατακύρωση του αντικειμένου της σύμβασης θα δοθούν στους εργολάβους έγγραφες οδηγίες....[...]**IV. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ**...[...]
Τα συνεργεία συγκροτούνται με ευθύνη και μέριμνα του εργολάβου όπως αυτά αναφέρονται στην παρούσα διακήρυξη.

Η συγκρότηση των ψεκαστικών συνεργειών θα είναι σύμφωνη με τον Πίνακα I και τον Πίνακα II της παρούσας και είναι τα ελάχιστα που πρέπει να

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

διαθέτει ο εργολάβος κατά την διάρκεια του προγράμματος δακοκτονίας...[.].iv) ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II- Πίνακες ΠΙΝΑΚΑΣ I...[.].• Κάθε ψεκαστικό συγκρότημα αποτελείται από το γεωργικό ελκυστήρα με τον οδηγό του και τον ψεκαστή που χειρίζεται το μπεκ (αυλό)

- ο εξοπλισμός εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων φέρει το αυτοκόλλητο σήμα καταλληλότητας (sticker)

- ο ψεκαστής ή/και ο οδηγός, κάθε ψεκαστικού συγκροτήματος, είναι κάτοχος πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων.

- οι γεωργικοί ελκυστήρες και το προσωπικό που χρησιμοποιούνται στην τεχνική προσφορά ενός Τομέα, δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν στην τεχνική προσφορά άλλου Τομέα από τον ίδιο ή διαφορετικό υποψήφιο.[.].».

25. Επειδή, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕλΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως, δε, παγίως γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις αναθέτουσες αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο ώστε αφενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα τιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΚ απόφαση της 18.10.2001, C-19/2000, SIAC Construcion Ltd, σκέψεις 41 έως 44, απόφαση της 29.4.2004, C-496/1999 Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκ. 109 επ.). Άλλωστε, όπως παγίως έχει κριθεί, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και η υποχρέωση διαφάνειας απαγορεύουν στην αναθέτουσα αρχή να απορρίψει προσφορά στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην οικεία προκήρυξη (βλ., C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 28, και απόφαση Medipac—Καζαντζίδης, C-6/05, EU:C:2007:337, σκέψη 54). Υπό αυτό το πρίσμα συνάγεται ότι η αυστηρότητα της εφαρμογής της διακήρυξης προϋποθέτει την σαφήνεια των όρων αυτής καθώς η παραβίαση αμφίσημων όρων δεν οδηγεί αναγκαστικά στον αποκλεισμό διαγωνιζόμενου αν δεν ευθύνεται ο ίδιος για την παρερμηνεία των υποχρεώσεων του (Συμβάσεις Δημοσίων Έργων Χρ. Μηκίδης, 2009, σελ. 87 επ.). Τούτο, διότι η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται εις βάρος του καλόπιστου διαγωνιζόμενου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970 Αρμ. 1970 σελ. 1111, ΕφΘεσ 501/1987 ΕΔημΕργ 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. θ', σελ. 776).

26. Επειδή, ο τρόπος συντάξεως των προσφορών στα πλαίσια των δημοσίων διαγωνισμών διέπεται από την αρχή της τυπικότητας, η οποία αποσκοπεί στην εξασφάλιση αφενός της τηρήσεως των αρχών του

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

ανταγωνισμού, της διαφάνειας και του ίσου μέτρου κρίσεως αφετέρου της ανάγκης ευχερούς συγκρίσεως των προσφορών μεταξύ τους καθώς και στην αποφυγή του κινδύνου αλλοιώσεως αυτών (ΣΤΕ127/2015, 1971/2013, 194/2011, 804/2010, 3084/2008, 1895/2007, 3769/2003, ΕΑ 860, 689/2011, 1008/2009, 817/2008). Επίσης, όπως προαναφέρθηκε, σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης αυτής, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία και επάγεται ακυρότητα (βλ. IV Τμήμα ΕλΣυν 70/2003, 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000).

27. Επειδή, σύμφωνα με πάγια νομολογία, ενόψει της αρχής της τυπικότητας, που, όπως προαναφέρθηκε, διέπει τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων, η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να καλεί τους προμηθευτές να συμπληρώσουν τα νομίμως, καταρχήν, υποβληθέντα δικαιολογητικά ή να παρέχουν σχετικές διευκρινίσεις αλλά όχι να αναπληρώσουν μη υποβληθέντα ή μη νομίμως υποβληθέντα δικαιολογητικά (ΣΤΕ 2454/09, ΕΑ ΣΤΕ 457, 364/09, 738/09, 180/09, 567/08, 3075/08, 307/07, ΔΕφΑΘ 271/2011). Περαιτέρω, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C- 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36) οπότε οιαδήποτε

ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση κάποιας ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, Archus and Gama, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36).

28. Επειδή, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης αυτής, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία και επάγεται ακυρότητα (βλ. IV Τμήμα ΕλΣυν 70/2003, 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000). Κατά τα παγίως, δε, κριθέντα, αποκλεισμός τεχνικής προσφοράς προβλέπεται μόνο στην περίπτωση απόκλισης από τους απαράβατους όρους της διακήρυξης, ως τέτοιοι, δε, νοούνται στο σύνολό τους οι τεχνικές προδιαγραφές (βλ. και σκ. 24 άρθρο 2.4.6. διακήρυξης όπου αναφέρει ως λόγο απόρριψης προσφοράς την παράβαση όρου της διακήρυξης).

29. Επειδή, δέσμια αρμοδιότητα υπάρχει, όταν το διοικητικό όργανο, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν οι προβλεπόμενες από τους κανόνες δικαίου πραγματικές ή νομικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή τους, είναι υποχρεωμένο να εκδώσει διοικητική πράξη που περιέχει ορισμένη ατομική ρύθμιση, την οποία προκαθορίζουν οι κανόνες αυτοί (Επαμεινώνδας Π. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, 1ος τόμος, 15η έκδοση σελ. 138). Συνεπώς, αν η δημόσια διοίκηση δεν ενεργήσει – όταν ο νόμος απαιτεί ενέργεια- παρανομεί (Α. Ι. Τάχος, Ελληνικό διοικητικό δίκαιο, 5η έκδοση, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 1996, σελ, 319).

30. Επειδή, οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου, ως της χρηστής διοίκησης, και της αναλογικότητας, έχουν εφαρμογή κατά την ενάσκηση της διακριτικής ευχέρειας της Αναθέτουσας Αρχής, ήτοι της νομικής δυνατότητας της διοίκησης να επιλέγει ανάμεσα σε διάφορες εξίσου νόμιμες λύσεις, μία απόφαση δηλαδή για το εάν, πότε και πώς της διοικητικής δράσης (Π. Δαγτόγλου, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, Αθήνα-Κομοτηνή 2004, σ. 191).

31. Επειδή, επομένως, κρίσιμη είναι η διαφοροποίηση και υπό αυτή την έννοια η αποφυγή της σύγχυσης της διακριτικής ευχέρειας με την ερμηνεία ενός κανόνα δικαίου, που οφείλει να κάνει η Διοίκηση, η οποία συνίσταται στην εξακρίβωση, με τη χρήση των διαφόρων ερμηνευτικών μεθόδων, με επικρατέστερες πέραν της γραμματικής, την συστημική - υπό την έννοια της ένταξης της επίμαχης διάταξης σε ένα πλέγμα διατάξεων - και την τεολογική, του ποια πραγματικά αρμοδιότητα παρέχει ο κανόνας δικαίου στο διοικητικό όργανο και καταλήγει στην υιοθέτηση μιας και μόνης άποψης. Αντιστοίχως, διαφοροποιείται η διακριτική ευχέρεια της απλής διαπίστωσης της συνδρομής των πραγματικών ή νομικών καταστάσεων, που συνιστούν τις νόμιμες προϋποθέσεις για την έκδοση της διοικητικής πράξης, η οποία δύναται να είναι θετική ή αρνητική, σωστή ή λανθασμένη. Στην περίπτωση αυτή, το διοικητικό όργανο έχει απλώς αρμοδιότητα να εξακριβώσει την ύπαρξη των στοιχείων, τα οποία στη συγκεκριμένη περίπτωση συνθέτουν ορισμένη πραγματική ή νομική κατάσταση, για να κρίνει, εάν υπάρχει η προϋπόθεση εφαρμογής ενός απρόσωπου κανόνα δικαίου με την έκδοση της σχετικής πράξης δεδομένου ότι η διαπίστωση της συνδρομής των νόμιμων προϋποθέσεων είναι αναγκαία για την άσκηση της δέσμιας αρμοδιότητας. (Επαμεινώνδας Π. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη, Τόμος 1, 15η Έκδοση, 2017, σελ 140).⁶⁴ Επομένως, δεν χωρεί εφαρμογή των αρχών της αναλογικότητας και της χρηστής διοίκησης όπου η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εφαρμόσει συγκεκριμένη διάταξη και κατά τον νόμο και την Διακήρυξη ενεργεί κατά δεσμία αρμοδιότητα (πρβλ. ΔΕΦΑΘ 2098/2013, ΣΤΕ 2067/2004, 13/2003, 1072/2003).

32. Επειδή, σε κάθε περίπτωση, στο παρόν στάδιο της αξιολόγησης η αναθέτουσα αρχή, κατ' αρχήν κατά δεσμία αρμοδιότητα κρίνει τις προσφορές επί ίσοις όροις και με προσήλωση στην λεκτική αποτύπωση των όρων της κανονιστικής πράξης (Διακήρυξης) στα πλαίσια της αρχής της τυπικότητας, απορρίπτοντας, ομοίως, κατά δεσμία αρμοδιότητα προσφορά που παραβιάζει απαράβατους όρους της διακήρυξης. Έχει, δε, έτι περαιτέρω, κριθεί (ΕΛΣυν 524/2012 Τμ. VI), ότι η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί νομίμως να απορρίψει προσφορά που, σε κάθε περίπτωση, ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της διακήρυξης, στηριζόμενη σε λόγους, οι οποίοι δεν προβλέπονται στην εν

λόγω διακήρυξη και προβάλλονται μετά την υποβολή της προσφοράς αυτής (ΣΤΕ ΕΑ 179/2009, 61/2011, υπόθ. C-6/05 ΔΕΚ, απόφ. της 14.6.2007).

33. Επειδή ως διδάγματα της κοινής πείρας θεωρούνται γενικές αρχές που συνάγονται επαγωγικά από την καθημερινή παρατήρηση της εμπειρικής πραγματικότητας, τη συμμετοχή στις συναλλαγές και τις γενικές τεχνικές ή επιστημονικές γνώσεις, οι οποίες έχουν γίνει κοινό κτήμα και χρησιμοποιούνται από το δικαστήριο για την εξειδίκευση των αορίστων νομικών εννοιών και για έμμεση απόδειξη κρίσιμων γεγονότων, ή την εκτίμηση της αποδεικτικής αξίας των αποδεικτικών μέσων, που προσκομίστηκαν (ΟΛΑΠ 8/2005, ΣΤΕ 414/2006, ΔΕφ Θεσ. 2632/2015).

34. Επειδή, το ΔΕΕ έχει χρησιμοποιήσει την έννοια «του ευλόγως ενημερωμένου και κανονικά επιμελούς συμμετέχοντα» σε διαφορετικά επίπεδα αξιολογικής κρίσης. Ειδικότερα, καταρχήν αναφορικά με την κρίση περί της ασάφειας ή μη όρου διακήρυξης έχει αναφέρει ενδεικτικά «Στη σκέψη 42 της αποφάσεως SIAC Construction (C-- 19/00, EU:C:2001:553), το Δικαστήριο έκρινε ότι τα κριτήρια αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται, στη συγγραφή υποχρεώσεων ή στην προκήρυξη του διαγωνισμού, κατά τρόπο που να επιτρέπει σε όλους τους διαγωνιζόμενους οι οποίοι είναι ευλόγως ενημερωμένοι και επιδεικνύουν τη συνήθη επιμέλεια να τα ερμηνεύουν κατά τον ίδιο τρόπο. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει αν ο ενδιαφερόμενος διαγωνιζόμενος αδυνατούσε όντως να κατανοήσει τα επίμαχα κριτήρια αναθέσεως ή αν πρέπει να θεωρηθεί ότι είχε τη δυνατότητα να τα κατανοήσει βάσει του κριτηρίου του ευλόγως ενημερωμένου διαγωνιζόμενου που επιδεικνύει τη συνήθη επιμέλεια» (βλ. Απόφαση ΔΕΕ της 12ης Μαρτίου 2015, C-538/13 (eVigilo Ltd) σκ. 54,55, πρβλ. Προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέως, Eleanor Sharpston της 2ης Σεπτεμβρίου 2018, Υπόθεση C-375/17 (Stanley Int. Betting Ltd) σκ. 71). Περαιτέρω, η ως άνω έννοια υπεισέρχεται όταν το Δικαστήριο υπολαμβάνει συγκεκριμένη συμπεριφορά επιληφθέν επί συγκεκριμένης συμπεριφοράς υποψηφίου και δη επί ζητήματος γένεσης τελωνιακής οφειλής το ΔΕΕ έκρινε ότι «Συναφώς, αφενός, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η έκφραση «όφειλαν εύλογα να γνωρίζουν», που περιλαμβάνεται στο άρθρο 202, παράγραφος 3, δεύτερη περίπτωση, του τελωνιακού κώδικα, αναφέρεται στη

συμπεριφορά ενημερωμένου και επιμελή επιχειρηματία» [Απόφαση του ΔΕΕ της 17ης Νοεμβρίου 2011, υπόθεση C-454/10 (Oliver Jestel) σκ.22, Προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα, Michal Bobek, της 5ης Ιουλίου 2017, Υπόθεση C-224/16 (ΑΕΒΤΠΙ) σκ. 71].

35. Επειδή, με βάση τους όρους της διακήρυξης, καθίσταται σαφές ότι καταρχήν μεν είναι βάσιμος ο ισχυρισμός αμφότερων των προσφευγουσών ότι υφίσταται σαφής διαφοροποίηση στους όρους της διακήρυξης του ψεκαστικού συγκροτήματος που περιλαμβάνει το γεωργικό ελκυστήρα με τον οδηγό του και τον ψεκαστή που χειρίζεται το μπεκ ενώ στην έννοια του ψεκαστικού συνεργείου εμπεριέχονται πλέον του συγκροτήματος και οι ψεκαστές πλάτης (βλ. σκ. 24). Ω εκ τούτου, εκ πρώτης, προκύπτει ότι ο επίμαχος Πίνακας Ι ως έχει κατά διάταξη περιεχομένου αφορά εν πολλοίς τα ψεκαστικά συγκροτήματα και όχι τα συνεργεία, καθιστώντας, καταρχήν, πλημμελή την αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης κατά το ειδικότερο περιεχόμενό της, βάσει του οποίου ερείδεται ο αποκλεισμός αμφότερων των προσφευγουσών, στην μη ορθή συμπλήρωση του εν θέματι πίνακα περιλαμβάνοντας και τους ψεκαστές πλάτης. Άλλωστε, και ο παρεμβαίνων προέβη σε διαμόρφωση του εν θέματι πίνακα Ι προκειμένω να αναφέρει τις απαιτούμενες πληροφορίες που αφορούν τους δηλωθέντες από τον ίδιο ψεκαστές πλάτης.

36. Επειδή τυχόν ασάφειες ή πλημμέλειες των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορούν να ερμηνεύονται εις βάρος των διαγωνιζομένων, κατά παράβαση των αρχών του ανταγωνισμού και της παροχής ίσων ευκαιριών και θα πρέπει να παρέχεται και σε αυτούς, οι οποίοι βλάπτονται από την ασάφεια ή την πλημμέλεια αυτή, η δυνατότητα να συμπληρώσουν την τυχόν ελαττωματική προσφορά τους (ΕΑ ΣτΕ 423/2011, 424/2011, 425/2011). Τούτο, διότι η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται σε βάρος του καλόπιστου διαγωνιζομένου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970, Αρμ. 1970, σελ. 1111, Εφ.Θεσ. 501/87, ΕΔημ.Εργ. 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, έκδοση θ' , Σάκκουλας, σελ. 776). Υπό αυτή, την έννοια και λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η μη περίληψη των ψεκαστών πλάτης στον οικείο Πίνακα, δεν παρέχει επαρκές έρεισμα για την απόρριψη της οικείας

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

προσφοράς, καθώς, δεν υφίσταται ρητή μνεία περί της διαμόρφωσης του Πίνακα Ι περιλαμβάνοντας τους ψεκαστές πλάτης, οι, δε, όροι ως προδιαλήφθη συνηγορούν στο ό,τι αφορά ο συγκεκριμένος Πίνακας μόνο ή σε κάθε περίπτωση ξεκάθαρα προεχόντως τα ψεκαστικά συγκροτήματα.

37. Επειδή, ωστόσο, από την συνδυαστική θεώρηση των όρων της διακήρυξης προκύπτει ότι απαιτείται η ρητή πρόβλεψη του συνόλου των διαθέσιμων πόρων εκτέλεσης της σύμβασης, και δη η ρητή αναφορά του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού που θα χρησιμοποιηθεί για την εκτέλεση αυτής, με σκοπό την εξέταση από την αναθέτουσα αρχή της πλήρωσης των όρων που αφορούν τόσο την εμπλοκή με τρόπο δεσμευτικό όλων – κατά αριθμό – των επιπλέον ψεκαστών για την εξασφάλιση της ακριβόχρονης και προσήκουσας εκτέλεσης της σύμβασης όσο και της μη χρησιμοποίησης του ίδιου προσωπικού άρα και των ίδιων ψεκαστών πλάτης σε διαφορετικούς τομείς. Επισημαίνεται, δε, ότι προκύπτει αβίαστα από τους όρους της διακήρυξης ότι οι ψεκασμοί από τους ψεκαστές πλάτης θα διενεργούνται κατά περίπτωση ταυτόχρονα με τους ψεκασμούς των συγκροτημάτων λόγω του περιορισμένου χρόνου ολοκλήρωσης της δακοκτονίας.

38. Επειδή λόγοι που αφορούν τους όρους της διακήρυξης του διαγωνισμού προβάλλονται ανεπικαίρως στο παρόν στάδιο κι επομένως απαραδέκτως (βλ. ΣΤΕ 2770/2013, 5690/1996, 964/1998 Ολομ., 966/1998 Ολομ., 1415/2000 Ολομ., 3602/2005 επταμ., 702/2008, 1794/2008, 1667/2011 Ολομ., 3952/2011, 2137/2012, πρβλ. και ΔΕΚ, απόφαση της 12.2.2002, Universale-Bau AG, C-470/99, σκέψεις 65 έως 79, καθώς και απόφαση της 27.2.2003, Santex SpA, C-327/00 , σκέψεις 32 έως 66).

39. Επειδή, από την αρχή της τυπικότητας και της ίσης μεταχείρισης προκύπτει ότι η πλήρωση του συνόλου των απαιτήσεων πρέπει να προκύπτει από την οικεία προσφορά και σε κάθε περίπτωση να μην υφίσταται αμφιβολία, εν προκειμένω, ως προς την συμφωνία και διάθεση του απαραίτητου αριθμού επιπλέον ψεκαστών πλάτης, οι οποίοι θα πρέπει να κατονομάζονται, άλλως δεν προκύπτει η διάθεσή τους και συμπερίληψή της τους στο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της σύμβασης, ως καθίσταται σαφές στον ευλόγως ενημερωμένο και κανονικά επιμελή συμμετέχοντα (βλ. σκ. 34).

40. Επειδή, ως έχει παγίως κριθεί, ακόμα και αν η αιτιολογία είχε πλημμέλειες, εντούτοις η πράξη θα ήταν νόμιμη με άλλη αιτιολογία και το κύρος της πράξης δεν θα έπασχε ακυρότητα (ΣΤΕ 2239/1970, 4698/1988) εφόσον η πράξη κρίνεται ορθή ως προς το διατακτικό της (βλ. Μ. ΠΙΚΡΑΜΕΝΟΣ, Η αιτιολογία των διοικητικών πράξεων και ο ακυρωτικός δικαστικός έλεγχος, εκδ. Σάκκουλα-Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2012, σελ. 344 επόμε.).

41. Επειδή, με βάση το άρθρο 365 του Ν. 4412/2016, η αναθέτουσα αρχή δύναται να συμπληρώσει την αιτιολογία της. Με τις απόψεις της, δε, ως πρώτη δικαιολογητικά βάση της απόρριψης της οικείας προσφοράς, αναφέρει – ως άλλωστε υποστηρίζει και ο παρεμβαίνων – την μη συμπερίληψη άλλως αναφορά εντός της τεχνικής προσφοράς των προσφευγουσών των ψεκαστών πλάτης ως ουσιώδη παράλειψη.

42. Επειδή, ο διαχωρισμός μεταξύ ουσιώδους και επουσιώδους έλλειψης ως και μεταξύ τυπικού και ουσιώδους σφάλματος θα πρέπει να ερμηνεύεται μέσω του πρίσματος του άρθρου 102 και του άρθρου 18 Ν. 4412/2016 και των αρχών που αυτά καθιερώνουν, το πρώτο στην ειδική περίπτωση της συμπλήρωσης και το δεύτερο γενικά επί των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και αμφότερα με τη σειρά τους πρέπει να ερμηνεύονται στο πλαίσιο του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Το κριτήριο δε του παραπάνω διαχωρισμού, συνίσταται στο ότι, η επιτρεπτή συμπλήρωση δεν πρέπει να είναι τέτοιας έκτασης ώστε να επιτρέπει τις εναλλακτικές προσφορές, να προσδίδει πλεονέκτημα στον υπέρ ου οικονομικό φορέα έναντι των ανταγωνιστών του εισάγοντας ευμενή υπέρ αυτού διάκριση, να μην επιτρέπει τη μεταβολή των υποβληθεισών προσφορών, να μην του παρέχει εμμέσως ευκαιρία πλήρωσης αποδεικτικής ή ουσιαστικής προϋπόθεσης ή να του παρέχει δυνατότητα για την το πρώτον επίκληση προσόντων, δυνατοτήτων, ικανοτήτων και νομικών και πραγματικών δεδομένων, τα οποία ανεξαρτήτως αν υφίσταντο ή όχι κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του, αυτός δεν τα επικαλέστηκε καίτοι η διακήρυξη τα απαιτούσε ή για την το πρώτον τήρηση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας που αυτός δεν τήρησε. Αντίστροφα, είναι παραδεκτή η συμπλήρωση και η διόρθωση, όταν από το ίδιο το περιεχόμενο και αντικείμενο του σφάλματος προκύπτει ότι αυτό είναι

έλασσον σε σχέση με το αποδεικτικό αντικείμενο της διακήρυξης, σύνηθες και ιδιαίτερα ευχερές να λάβει χώρα κατά τη σύνταξη της προσφοράς και κατά τα διδάγματα της κοινής λογικής και πείρας, ενώ το σφάλμα πρέπει να είναι τέτοιου είδους, ώστε η αναγωγή του σε απλή, εύλογη και συνήθη, άρα και συγγνωστή, παραδρομή θα πρέπει να είναι αντικειμενικά προφανής στην κρίση κάθε ευλόγως σκεπτόμενου τρίτου και δη των οργάνων αξιολόγησης, τα οποία ακριβώς για αυτόν τον λόγο έχουν την ευχέρεια κατά την ακριβώς παραπάνω κρίση τους και συνεπεία αυτής να καλέσουν κατ' άρ. 102 τον οικονομικό φορέα για διευκρινίσεις. Περαιτέρω, κρίσιμο κριτήριο για την κρίση περί του συγγνωστού, άρα και συμπληρώσιμου/διορθώσιμου ενός σφάλματος/έλλειψης αποτελεί υπό προϋποθέσεις η τυχόν ασάφεια και ελλειπτικότητα των οικείων όρων της διακήρυξης (βλ και απόφαση με αρ. 253/2017 ΑΕΠΠ). Ωστόσο, καθίσταται σαφές ότι η πλημμέλεια που αναφέρεται ανωτέρω, θα πρέπει να δημιουργεί αντικειμενικώς αμφισημία σε συγκεκριμένο όρο ή προδιαγραφή άλλως θα πρέπει να είναι ικανή να δημιουργήσει στον επαρκώς ενημερωμένο υποψήφιο δικαιολογημένη αμφιβολία ως προς την ορθή διαμόρφωση της προσφοράς του, κατά τρόπο που να καθίσταται επιβεβλημένη η επίκληση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και συνεπεία αυτής υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να καλέσει τον υποψήφιο ανάδοχο δυνάμει του άρθρου 102 παρ. 5 για διευκρίνιση ή συμπλήρωση της προσφοράς του (βλ. ενδεικτικά ΑΕΠΠ 393/2019).

43. Επειδή, η διαγραφόμενη με τις διατάξεις του άρθρου 102 διαδικασία δεν μπορεί να θεραπεύσει την παράλειψη προσκόμισης εγγράφων ή παροχής πληροφοριών, των οποίων η υποβολή ήταν απαραίτητη βάσει ρητών και με σαφήνεια διατυπωθέντων όρων της διακήρυξης, ούτε να οδηγήσει στην τροποποίηση υποβληθείσας προσφοράς (πρβλ. αποφ. ΔΕΕ της 29ης.3.2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, σκ. 40, της 11ης.5.2017, Archus και Gama, C-131/16, σκ. 31, της 4ης.5.2017, C 387/14, Esaprojektsp. z o.o. κατά Województwo Łódzkie, σκ. 37-40).

44. Επειδή, σύμφωνα με πάγια νομολογία, ενόψει της αρχής της τυπικότητας, που, όπως προαναφέρθηκε, διέπει τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων, η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να καλεί τους προμηθευτές να συμπληρώσουν τα νομίμως, καταρχήν, υποβληθέντα

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

δικαιολογητικά ή να παρέχουν σχετικές διευκρινίσεις αλλά όχι να αναπληρώσουν μη υποβληθέντα ή μη νομίμως υποβληθέντα δικαιολογητικά (ΣΤΕ 2454/09, ΕΑ ΣΤΕ 457, 364/09, 738/09, 180/09, 567/08, 3075/08, 307/07, ΔΕΦΑΘ 271/2011). Περαιτέρω, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manona, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C- 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manona, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36) οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση κάποιας ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, Archus and Gama, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manona, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36).

45. Επειδή, με τις ερμηνευόμενες διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητά έγγραφη διευκρίνιση του περιεχομένου της τεχνικής προσφοράς υποψηφίου εάν αυτή περιέχει ασάφειες, ήσσονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που κρίνονται θεραπεύσιμα (Δημήτριος Γ. Ράικος, Ευαγγελία Γ. Βλάχου, Ευανθία Κ. Σαββίδη, Δημόσιες Συμβάσεις Ν. 4412/2016, Ερμηνεία κατ' άρθρο, Σχετικές διατάξεις – Νομολογία, Τόμος 1, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2018, σελ 957 επ.). Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη τροποποίηση ή αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της συγκεκριμένης προσφοράς σε σχέση με τις λοιπές. Περαιτέρω, η εν λόγω υποβολή αιτήματος προς διευκρίνιση δέον είναι απευθύνεται αφού λάβει γνώση του συνόλου των προσφορών η αναθέτουσα αρχή (ΔΕΚ, Απόφαση της 27,.11.2001, υποθέσεις C-285/99, C286/99, Lombardini και Mantovani, σκ. 51 και 53.), περιλαμβάνοντας όλα τα σημεία της προσφοράς που κρίνονται ανακριβή, πράγμα που σημαίνει ότι η

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

αναθέτουσα αρχή δεν έχει τη δυνατότητα να απορρίψει την προσφορά λόγω ασάφειας που δεν αποτέλεσε αντικείμενο της εν λόγω αίτησης (ΔΕΕ, Απόφαση της 29.3.2012, C-599/10, SAG ELV Slovensko a.s. κλπ κατά Urad pre verejne obstaravanje, σκ. 44.).

46. Επειδή, η προσέγγιση της προβληματικής της δυνατότητας διόρθωσης, συμπλήρωσης, διευκρίνισης, κλπ. των προσφορών διέπεται από μια περιπτώσιολογική νομολογία του ΔΕΕ, η οποία χαρακτηρίζεται από την προσπάθεια του τελευταίου να ισορροπήσει ανάμεσα στην τήρηση των θεμελιωδών αρχών της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας, από τη μια μεριά, και της σκοπιμότητας να δοθεί στις αναθέτουσες αρχές η δυνατότητα να πετύχουν, τη βέλτιστη λύση για την ικανοποίηση των δημοσίων αναγκών σε αγαθά και υπηρεσίες, από την άλλη (Δημήτριος Γ. Ράικος, Ευαγγελία Γ. Βλάχου, Ευανθία Κ. Σαββίδη, Δημόσιες Συμβάσεις Ν. 4412/2016 Ερμηνεία κατ' άρθρο. Σχετικές διατάξεις – Νομολογία, Εκδ. Σάκκουλα, 2018, σελ. 953, Ε. Βλάχου). Επομένως, είναι προφανές ότι η διαδικασία του άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 εφαρμόζεται κατά το στάδιο αξιολόγησης με σκοπό τη διάσωση όσων προσφορών δύναται να σωθούν.

47. Επειδή περαιτέρω, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C- 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36) οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση κάποιας ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, Archus and Gama, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36).

48. Επειδή, αλυσιτελώς προβάλλονται ισχυρισμοί περί δυνητικής συμπλήρωσης της κατά περίπτωση προσφοράς από τις προσφεύγουσες,

καθώς η ρητή αναφορά το πρώτον συγκεκριμένων ψεκαστών πλάτης, οι οποίοι δεν κατονομάζονται στις οικείες προσφορές, συνιστά ανεπίτρεπτη τροποποίηση της οικείας προσφοράς (βλ. Δ.Εφ. Χανίων 13/2019 σκ. 14, βλ. Δεφ Χαν 10/2019, πρβλ ΕΑ ΣτΕ 30/2019, ΑΕΠΠ 702/2019, 668/2019, 242/2019, 36/2019, Ε. Παυλίδου, «οι αλυσιτελείς αιτήσεις ακυρώσεως του ΣτΕ», ΕΔΔ, 2 2015, σελ. 249). Επομένως, ο σχετικός προβαλλόμενος λόγος αμφότερων των προσφυγών παρίσταται αβάσιμος.

49. Επειδή, τόσο η θεωρία όσο και η νομολογία δέχονται την εφαρμογή στην διοικητική δίκη του βάρους απόδειξης από αντικειμενική άποψη (βάρος απόδειξης «υπό αντικειμενική έννοια»), δοθέντος ότι η εφαρμογή του έχει πάντοτε ως αφετηρία τη λειτουργία του κανόνα δικαίου. Το αντικειμενικό βάρος αποδείξεως δίνει διέξοδο όταν, παρά τη διεξαγωγή της αποδεικτικής διαδικασίας, παραμένουν αμφιβολίες ως προς την αλήθεια των πραγματικών περιστατικών, και συνεπώς κάποιος από τους διαδίκους πρέπει να φέρει τον κίνδυνο του *non liquet*, δηλαδή του γνωστικού αδιεξόδου του δικαστή. Δεδομένου, δε, ότι δικαστής (ο εφαρμοστής του δικαίου) δεν επιτρέπεται να αρνηθεί την έκδοση απόφασης, η δικαστική του διάγνωση στηρίζεται τότε στους κανόνες του αντικειμενικού βάρους αποδείξεως, εκδίδει δηλ. μια απόφαση σύμφωνα με το βάρος αποδείξεως (*Beweislastentcheidung*). Οπότε η περίπτωση του *non liquet* εξομοιώνεται κατά πλάσμα δικαίου με την περίπτωση της μη αποδείξεως του ισχυρισμού (Δημήτριος Γ. Ράικος, «Τα γνωσιολογικά θεμέλια της απόφασης του διοικητικού δικαστή», Ανάτυπο από το περιοδικό «Διοικητική Δίκη», τόμος ΙΖ', τεύχος 3ο, 2015, Εκδόσεις Σάκκουλας, σελ. 583 επ.).

50. Επειδή, ανεξαρτήτως απαράδεκτης προβολής με την παρέμβαση επιπλέον λόγων κατά της προσφοράς της πρώτης προσφεύγουσας, όλως επικουρικώς επισημαίνεται ότι οι εν θέματι ισχυρισμοί προβάλλονται χωρίς να υποστηρίζεται μετ' αποδείξεων η παράβαση από την προσφεύγουσα των επικαλούμενων όρων της διακήρυξης και σε κάθε περίπτωση αορίστως κι επομένως, ομοίως απαραδέκτως.

51. Επειδή, περαιτέρω, η δεύτερη προσφεύγουσα βάλλει κατά της προσβαλλόμενης επί τη βάσει της αιτιολογίας επικαλούμενη επιπλέον λόγους απόρριψης της προσφοράς της πρώτης. Ωστόσο, ως προελέχθη, αλυσιτελώς

Αριθμός απόφασης: 940, 941/2020

και σε κάθε περίπτωση απαραδέκτως προβάλλονται από την δεύτερη προσφεύγουσα συλλήβδην οι εν θέματι λόγοι και ως έρεισμα παράλειψης αποστολής αιτήματος διευκρινίσεων από την αναθέτουσα αρχή προς την πρώτη προσφεύγουσα.

52. Επειδή, εκ των ως άνω προκύπτει ότι η προσφυγή της πρώτης προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί γενομένης δεκτής κατά αντίστροφη σχέση της παρέμβασης και το παράβολο που κατέθεσε η πρώτη προσφεύγουσα να καταπέσει (άρθρο 363 Ν. 4412/2016).

53. Επειδή, αντιστοίχως η προσφυγή της δεύτερης προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί και το παράβολο που κατέθεσε η δεύτερη προσφεύγουσα να καταπέσει (άρθρο 363 Ν. 4412/2016).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή της πρώτης προσφεύγουσας.

Δέχεται την παρέμβαση επί αυτής.

Απορρίπτει την προσφυγή της δεύτερης προσφεύγουσας.

Ορίζει την κατάπτωση ποσού 3.563,27 ευρώ εκ του παραβόλου που υπέβαλε η πρώτη προσφεύγουσα με κωδικό «...» ύψους 3.565,00 ευρώ.

Ορίζει την κατάπτωση του παραβόλου που υπέβαλε η δεύτερη προσφεύγουσα με κωδικό «...» ύψους 600,00 ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 23 Ιουλίου 2020 και εκδόθηκε στις 12 Αυγούστου 2020 στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ευαγγελία Μιχολίτση

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Μαρία Κατσαρού